

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Lublinie

LLU.410.022.02.2023

**Pani
Grażyna Kubuj-Belz
Dyrektor Państwowych Szkół Budownictwa
i Geodezji im. Hieronima Łopacińskiego
w Lublinie**

Al. Raławickie 5
20-059 Lublin

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Kontrola nr P/23/025 – Szkolnictwo zawodowe

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Technikum Budowlano-Geodezyjne w Lublinie (dalej: Technikum lub TBG) wchodzące w skład Państwowych Szkół Budownictwa i Geodezji (dalej: PSBiG lub Szkoła). Al. Raclawickie 5, 20-059 Lublin.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Grażyna Kubuj-Belz – Dyrektor Państwowych Szkół Budownictwa i Geodezji w Lublinie od 1 stycznia 1991 r. (dalej: Dyrektor).
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Warunki do kształcenia zawodowego. 2. Realizacja procesu kształcenia.
Okres objęty kontrolą	Lata 2019-2023 (do dnia zakończenia czynności kontrolnych, tj. do 6 grudnia 2023 r.), z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem, mających związek z przedmiotem kontroli.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Lublinie
Kontrolerzy	1. Monika Tomaszewska, doradca ekonomiczny, upoważnienie do przeprowadzenia kontroli nr LLU/147/2023 z 28 września 2023 r. 2. Katarzyna Zglińska, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do przeprowadzenia kontroli nr LLU/148/2023 z 28 września 2023 r. (akta kontroli tom I str. 3-6)

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W latach 2019-2023 (do 6 grudnia) w Technikum zapewniono odpowiednie warunki lokalowe do prowadzenia kształcenia zawodowego, jednak wystąpiły nieprawidłowości w zakresie zapewnienia w pełni bezpiecznych i higienicznych warunków. Zapewniono odpowiednią kadrę nauczycielską, pomimo trudności w pozyskaniu wykwalifikowanych osób, szczególnie do nauczania zawodu technik budownictwa. Zatrudnieni nauczyciele posiadali kwalifikacje wymagane do nauczania przedmiotów zawodowych (teoretycznych i praktycznych), a swoje umiejętności podnosili m.in. biorąc udział w szkoleniach branżowych. Posiadali również aktualne zaświadczenia o okresowych szkoleniach BHP i z zakresu udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej. Pomieszczenia pracowni zawodowych i ich wyposażenie dydaktyczne spełniały warunki BHP. Corocznie przeprowadzano kontrole obiektów Szkoły pod względem zapewnienia korzystania z nich w sposób bezpieczny i higieniczny oraz ćwiczenie próbnej ewakuacji uczniów. Kontrola NIK wykazała jednak niespełnienie przez Szkołę wymogów określonych w przepisach prawa w zakresie ogrodzenia terenu Szkoły, osłon grzejników płytowych, jak również stanu nawierzchni parkingu szkolnego, będącego jednocześnie przejściem do wejścia głównego Szkoły. Nie zapewniono także warunków intymności uczniom korzystającym z kabin w łazienkach szkolnych. Odnośnie do większości stwierdzonych nieprawidłowości (z wyjątkiem ogrodzenia terenu) Szkoła podjęła w trakcie kontroli NIK działania zmierzające do ich usunięcia.

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623. Dalej: ustawa o NIK.

² Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku, gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej, ani dla negatywnej stosuje się ocenę w formie opisowej.

Proces kształcenia zawodowego realizowano skutecznie. Dyrektor podejmowała działania w celu dostosowania oferty Technikum do potrzeb rynku pracy. Szkolne programy nauczania w roku szkolnym 2022/2023 zostały opracowane i dopuszczone do stosowania zgodnie z trybem wynikającym z art. 22a ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty³, a wymiar godzin w wybranych oddziałach klas pierwszych realizowano zgodnie z określonym w ramowych planach nauczania i podstawie programowej.

Prawidłowo i rzetelnie realizowano działania dotyczące doradztwa zawodowego. Jednostkowy przypadek dwudniowego opóźnienia w przedstawieniu i zatwierdzeniu programu realizacji doradztwa zawodowego⁴, nie wpłynął negatywnie na podejmowane w tym zakresie działania. W okresie objętym kontrolą w Technikum nie oferowano uczniom przygotowania do nabycia dodatkowych uprawnień zawodowych, dodatkowych umiejętności zawodowych lub kwalifikacji rynkowych funkcjonujących w Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji, co było działaniem nierzetelnym. Praktyczną naukę zawodu zorganizowano zgodnie z przepisami ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe⁵, jednak przy kierowaniu uczniów na praktyczną naukę zawodu Szkoła nie zapewniła 1303 uczniom ubezpieczenia od następstw nieszczęśliwych wypadków, wymaganego przepisami § 8 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia w sprawie praktycznej nauki zawodu⁶. Szkoła rzetelnie prowadziła analizy zdawalności egzaminów zawodowych i wdrażała działania wspomagające uczniów w zawodach, które odnotowywały najniższą zdawalność. Współpracowała również aktywnie z podmiotami zewnętrznymi w ramach realizacji praktyk zawodowych. Korzystała także ze wsparcia funduszy europejskich w zakresie realizacji staży oraz zakupu pomocy dydaktycznych i wyposażenia pracowni zawodowych, które odpowiadało technologii i technice stosowanej w zawodach: technik geodeta⁷, technik informatyk⁸ i technik budownictwa⁹, ujętych w § 1 ust. 1 pkt 2 i 28 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 maja 2019 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz dodatkowych umiejętności zawodowych w zakresie wybranych zawodów szkolnictwa branżowego¹⁰.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej¹¹ kontrolowanej działalności

OBSZAR	1. Warunki do kształcenia zawodowego
Opis stanu faktycznego	<p>W skład PSBiG wchodziły: Technikum Budowlano-Geodezyjne, Technikum Terenów Zieleni i Branżowa Szkoła Budownictwa I stopnia nr 2.</p> <p>Zasady rekrutacji do Technikum określone zostały m.in. w Statucie Szkoły oraz w Regulaminach rekrutacji sporządzanych na dany rok szkolny.</p> <p>1. W latach szkolnych od 2017/2018 do 2023/2024 prowadzono nabory i uruchomiono następujące kierunki kształcenia w Technikum:</p> <ul style="list-style-type: none">– technik geodeta (symbol zawodu 311104) – wg stanu na 30 września 2017 r.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 2230, ze zm. Dalej: ustawa o systemie oświaty.

⁴ Dalej: Program.

⁵ Dz. U. z 2023 r. poz. 900, ze zm. Dalej: ustawa Prawo oświatowe.

⁶ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 grudnia 2010 r. w sprawie praktycznej nauki zawodu (Dz. U. Nr 244, poz. 1626, ze zm.). Dalej: rozporządzenie w sprawie praktycznej nauki zawodu.

⁷ Kwalifikacja BUD.18 i BUD.19.

⁸ Kwalifikacja INF.02, INF.03, INF.04.

⁹ Kwalifikacja BUD.11 i BUD.12.

¹⁰ Dz. U. poz. 991, ze zm.

¹¹ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana, jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

- i kolejnych lat (2018-2023) na tym kierunku kształcono odpowiednio¹²: 230, 219, 233, 195, 197, 233 i 199 uczniów, z tego do następnej klasy (na semestr programowo wyższy) promowano¹³ odpowiednio: 148 (64,3%); 140 (63,9%); 151 (64,8%); 121 (62,0%); 152 (77,2%) i 174 (74,7%), liczba absolwentów wynosiła: 43 (18,7%); 58 (26,5%); 66 (28,3%), 43 (22,1%); 23 (11,7%) i 29 (12,5%), a promocji nie uzyskało: 7 (3,0%); 4 (1,8%); 2 (0,8%); 15 (7,7%); 9 (4,6%) i 21 (9,0%). Pozostali uczniowie zrezygnowali z nauki lub zmienili kierunek kształcenia w trakcie roku szkolnego;
- technik budownictwa (symbol 311204) – na tym kierunku kształcono odpowiednio¹⁴: 133, 110, 115, 124, 137, 148 i 121 uczniów, z tego do następnej klasy (na semestr programowo wyższy) promowano: 82 (61,6%); 64 (58,2%); 85 (73,9%); 99 (79,8%), 101 (73,7%) i 102 (68,9%), liczba absolwentów wynosiła: 39 (29,3%); 41 (37,3%); 23 (20,0%); 15 (12,1%); 21 (15,3%) i 24 (16,2%), a promocji nie uzyskało: 5 (3,7%); 4 (3,6%); 3 (2,6%); 6 (4,8%); 8 (5,8%) i 16 (10,8%). Pozostali uczniowie zrezygnowali z nauki lub zmienili kierunek kształcenia w trakcie roku szkolnego;
 - technik informatyk (symbol 351203) – na tym kierunku kształcono odpowiednio¹⁵: 122; 129; 189; 181; 166; 187 i 165 uczniów, z tego do następnej klasy (na semestr programowo wyższy) promowano: 92 (75,4%); 92 (71,3%); 150 (79,4%); 128 (70,7%); 139 (83,7%) i 136 (72,7%), liczba absolwentów wynosiła: 11 (9,0%); 23 (17,8%); 26 (13,8%); 39 (21,5%); 11 (6,6%) i 42 (22,5%), a promocji nie uzyskało: 5 (4,1%); 6 (4,6%); 4 (2,1%); 8 (4,4%); 8 (4,8%) i 7 (3,7%). Pozostali uczniowie zrezygnowali z nauki lub zmienili kierunek kształcenia w trakcie roku szkolnego;
 - technik urządzeń i systemów energetyki odnawialnej (symbol 311930) – na tym kierunku kształcono odpowiednio¹⁶: 95; 76; 83; 88; 93; 98 i 86 uczniów, z tego do następnej klasy (na semestr programowo wyższy) promowano: 64 (67,4%); 52 (68,4%); 58 (69,9%); 61 (69,3%); 67 (72,0%) i 72 (73,5%), liczba absolwentów wynosiła: 19 (20,0%); 19 (25,0%); 20 (24,1%); 21 (23,9%), 6 (6,5%) i 14 (14,3%), a promocji nie uzyskało: 1 (1,1%); 2 (2,6%); 2 (2,4%); 3 (3,4%); 14 (15,1%) i 7 (7,1%). Pozostali uczniowie zrezygnowali z nauki lub zmienili kierunek kształcenia w trakcie roku szkolnego;
 - technik inżynierii sanitarnej (symbol 311218) – kierunek ten uruchamiano w latach 2017/2018-2019/2020 i 2022/2023 (w pozostałych okresach podczas

¹² W ww. latach szkolnych na kierunku technik geodeta naukę rozpoczynało odpowiednio: 52, 42, 93, 46, 65, 80 i 32 uczniów. W kolejnych latach w tym zawodzie utworzono odpowiednio: 2 oddziały; 1,33 oddziału (jedna klasa została połączona z uczniami w zawodzie technik renowacji elementów architektury i technik inżynierii sanitarnej); 3 oddziały (jedna klasa uczniów na podbudowie gimnazjum i szkoły podstawowej została połączona z uczniami w zawodzie technik informatyk); 1,5 oddziału (jedna klasa została połączona z uczniami w zawodzie technik budownictwa); 2 oddziały, 2,5 oddziału (jedną klasę połączono z uczniami w zawodzie technik informatyk) oraz 1 oddział.

¹³ Prezentowane wielkości dotyczą kolejno lat szkolnych od 2017/2018 do 2022/2023.

¹⁴ W latach szkolnych od 2017/2018 do 2023/2024 na kierunku technik budownictwa naukę rozpoczynało odpowiednio: 23, 29, 49, 40, 34, 47 i 20 uczniów. W ww. okresach w zawodzie tym utworzono odpowiednio: 1 oddział; 1 oddział; 1,5 oddziału (jedna klasa uczniów na podbudowie szkoły podstawowej została połączona z uczniami w zawodzie technik urządzeń systemów energetyki odnawialnej); 1,5 oddziału (jedna klasa została połączona z uczniami w zawodzie technik geodeta); 1 oddział, 1,5 oddziału (jedną klasę połączono z uczniami w Technikum Terenów Zieleni w PSBiG) oraz 1 oddział.

¹⁵ W kolejnych latach szkolnych naukę zawodu technik informatyk rozpoczynało: 48, 32, 95, 30, 33, 47 i 29 uczniów. Utworzono odpowiednio: 1,5 oddziału (jedna klasa została połączona z uczniami w zawodzie technik inżynierii sanitarnej); 1 oddział; 3 oddziały (jedna klasa uczniów na podbudowie gimnazjum i szkoły podstawowej została połączona z uczniami w zawodzie technik geodeta); 1 oddział; 1 oddział; 1,5 oddziału (jedną klasę połączono z uczniami w zawodzie technik geodeta) oraz 1 oddział.

¹⁶ W kolejnych latach szkolnych naukę zawodu technik urządzeń i systemów energetyki odnawialnej rozpoczynało: 27, 11, 32, 29, 30, 30 i 13 uczniów. Utworzono odpowiednio: 1 oddział; 0,5 oddziału (klasę połączono z uczniami w Technikum Terenów Zieleni w PSBiG); w latach szkolnych 2019/2020 – 2022/2023 tworzone po jednym oddziale, a w roku szkolnym 2023/2024 dla zrekrutowanych uczniów utworzono 0,5 oddziału (klasa została połączona z uczniami w zawodzie technik renowacji elementów architektury).

- rekrutacji nie zgłosiła się wystarczająca liczba kandydatów). Wg stanu na 30 września 2017 r. i kolejnych lat na kierunku tym kształcono odpowiednio¹⁷: 9; 21; 33; 30; 23; 19 i 9 uczniów, z tego do następnej klasy (na semestr programowo wyższy) promowano: 8 (88,9%); 16 (76,2%); 30 (90,9%); 23 (76,7%); 8 (34,8%) i 10 (52,6%), a promocji nie uzyskało: 1 (11,1%); 1 (4,8%); 1 (3,0%); 0; 4 (17,4%) i 0. Pierwsi absolwenci tego kierunku pojawili się w roku szkolnym 2020/2021 - 7 uczniów (tj. 23,3% liczby uczniów wg stanu na 30 września 2020 r. kształconych w tym zawodzie). Ich liczba w kolejnych latach wynosiła odpowiednio: 9 (39,1%) i 9 (47,4%). Pozostali uczniowie zrezygnowali z nauki lub zmienili kierunek kształcenia w trakcie roku szkolnego;
- technik renowacji elementów architektury (symbol 311210) – kierunek ten uruchamiano w latach szkolnych od 2017/2018 do 2019/2020 i następnie od 2021/2022 do 2023/2024. Prowadzono także postępowanie rekrutacyjne na rok szkolny 2020/2021 (planując 0,5 oddziału), jednak absolwenci szkół podstawowych nie ubiegali się wówczas o przyjęcie do Technikum i kształcenie w tym zawodzie. Wg stanu na 30 września 2017 r. i kolejnych lat na kierunku tym kształcono odpowiednio¹⁸: 26; 28; 52; 42; 40; 40 i 44 uczniów, z tego do następnej klasy (na semestr programowo wyższy) promowano: 20 (76,9%); 26 (92,9%); 42 (80,8%); 29 (69,0%); 26 (65,0%) i 29 (72,5%), a promocji nie uzyskało: 2 (7,7%); 2 (7,1%), 1 (1,9%); 1 (2,4%); 2 (5,0%) i 4 (10,0%). Pierwsi absolwenci tego kierunku pojawili się w roku szkolnym 2019/2020 - 8 uczniów (tj. 15,4% liczby uczniów wg stanu na 30 września 2019 r. kształconych w tym zawodzie). Ich liczba w kolejnych latach wynosiła odpowiednio: 11 (26,2%); 10 (25,0%) i 7 (17,5%). Pozostali uczniowie zrezygnowali z nauki lub zmienili kierunek kształcenia w trakcie roku szkolnego;
 - technik budowy dróg (symbol 311216)¹⁹ – na kierunku tym kształcono odpowiednio²⁰: 12; 8; 15; 13; 12; 21 i 6 uczniów, z tego do następnej klasy (na semestr programowo wyższy) promowano: 4 (33,3%); 4 (50,0%); 13 (86,7%); 12 (92,3%); 9 (75,0%); 6 (28,6%), a promocji nie uzyskało: 0; 2 (25,0%); 0; 1 (7,7%); 0; 3 (14,3%). Liczba absolwentów w roku szkolnym 2017/2018 wyniosła 6, następnie 2021/2022 - 2 i w 2022/2023 - 9. Pozostali uczniowie zrezygnowali z nauki lub zmienili kierunek kształcenia w trakcie roku szkolnego;

¹⁷ W latach szkolnych od 2017/2018 do 2019/2020 i w roku 2022/2023 naukę zawodu technik inżynierii sanitarnej rozpoczynało odpowiednio: 9, 14, 16 i 10 uczniów. Utworzono dla nich: 0,5 oddziału (klasę połączono z uczniami w zawodzie technik informatyk); 0,33 oddziału (klasę połączono z uczniami w zawodzie technik renowacji elementów architektury i technik geodeta); 0,5 oddziału (klasa uczniów na podbudowie gimnazjum została połączona z uczniami w zawodzie technik urządzeń i systemów energetyki odnawialnej) i 0,33 oddziału (klasę połączono z uczniami w zawodzie technik renowacji elementów architektury i technik budowy dróg).

¹⁸ W latach szkolnych od 2017/2018 do 2019/2020 i następnie od 2021/2022 do 2023/2024 naukę zawodu technik renowacji elementów architektury rozpoczynało: 17, 8, 25, 11, 12 i 13 uczniów. Utworzono dla nich odpowiednio: 0,5 oddziału (klasę połączono z uczniami w zawodzie technik robót wykończeniowych w budownictwie); 0,33 oddziału (klasę połączono z uczniami w zawodzie technik geodeta i technik inżynierii sanitarnej); 0,83 oddziału (klasa uczniów na podbudowie gimnazjum została połączona z uczniami w zawodzie technik budowy dróg i technik robót wykończeniowych w budownictwie, a uczniów na podbudowie szkoły podstawowej została połączona z uczniami w zawodzie technik robót wykończeniowych w budownictwie); 0,5 oddziału (klasę połączono z uczniami w zawodzie technik programista); 0,33 oddziału (klasę połączono z uczniami w zawodach technik inżynierii sanitarnej i technik budowy dróg) i 0,5 oddziału (klasę połączono z uczniami w zawodzie technik urządzeń i systemów energetyki odnawialnej).

¹⁹ Technik budowy dróg (symbol 311216) jest nową nazwą zawodu technik drogownictwa (symbol 311206), wprowadzoną rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 marca 2017 r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego (Dz. U. poz. 622, ze zm.).

²⁰ Naukę zawodu technik budowy dróg rozpoczęło w roku szkolnym 2018/2019 – 9 uczniów, 2019/2020 – 12 i w 2022/2023 – 11. Utworzono dla nich wówczas odpowiednio: 0,5 oddziału (klasę połączono z uczniami w zawodzie technik robót wykończeniowych w budownictwie); 0,33 oddziału (klasę uczniów na podbudowie gimnazjum połączono z uczniami w zawodzie technik renowacji elementów architektury i technik robót wykończeniowych w budownictwie); 0,33 oddziału (klasę połączono z uczniami w zawodzie technik budowy dróg i technik renowacji elementów architektury).

- technik robót wykończeniowych w budownictwie (symbol 311219) uruchamiano w latach szkolnych: 2017/2018, 2018/2019 i 2019/2020. Wg stanu na 30 września 2017 r. i kolejnych lat na kierunku tym kształcono odpowiednio²¹: 12; 29; 48; 40; 39; 23 i 12 uczniów, z tego do następnej klasy promowano: 9 (75,0%); 22 (75,9%); 40 (83,3%); 39 (97,5%); 20 (51,3%); 12 (52,2%), a promocji nie uzyskało: 5 (41,6%); 0; 5 (10,4%); 0; 3 (7,7%) i 0. Liczba absolwentów w roku szkolnym 2021/2022 wyniosła 12 (30,8%), a w roku szkolnym 2022/2023 – 10 (43,5%). Pozostali uczniowie zrezygnowali z nauki lub zmienili kierunek kształcenia w trakcie roku szkolnego.

Dyrektor wyjaśniła, że rekrutacja do klas pierwszych Technikum na przełomie lat od 2017/2018 do 2023/2024 ulegała zmianom w zależności od: liczby kandydatów w czasie rekrutacji, zmiany w planach naboru ze strony Szkoły oraz rozezanego zapotrzebowania wśród gimnazjalistów/ósmoklasistów na kształcenie w konkretnym zawodzie. Najwięcej zmian między planowanym, a uruchomionym zawodem występowało wśród zawodów: technik budowy dróg, technik inżynierii sanitarnej i technik robót wykończeniowych w budownictwie. Szkoła rokrocznie w planowaniu nowych oddziałów uwzględniała powyższe zawody, zaś liczba kandydatów w rekrutacji nie była wystarczająca (od 2 do 5 osób), co uniemożliwiało otwarcie nawet połowy oddziału. Wyjaśniła również, że w latach 2017-2023 nie wystąpiły przypadki rezygnacji z kształcenia w zawodach prowadzonych w Technikum.

(akta kontroli tom I str. 9-10, 12-26, 28-57)

Począwszy od roku szkolnego 2021/2022 uruchomiony został nowy kierunek kształcenia w zawodzie technik programista (symbol 351406). Według stanu na 30 września 2021 r., 2022 r. i 2023 r. naukę na tym kierunku rozpoczęło odpowiednio: 19, 53 i 81 uczniów, z tego do następnej klasy promowano 21 i 50. Nie było uczniów, którzy nie otrzymali promocji do następnej klasy. Z nauki tego zawodu zrezygnowało w kolejnym roku szkolnym odpowiednio: 1 i 6 uczniów.

Od 1 września 2023 r. uruchomiono także kierunek technik aranżacji wnętrz (symbol 311224). Wg stanu na 30 września naukę tego zawodu rozpoczęło 60 uczniów (uruchomiono 2 oddziały).

(akta kontroli tom I str. 12-26)

2. W trakcie opracowywania (w maju) arkusza organizacji pracy Szkoły na następny rok szkolny (od 2017/2018 do 2023/2024) Dyrektor określała przybliżone zapotrzebowanie na liczby godzin dydaktycznych dla nauczycieli przedmiotów zawodowych i pozostałych ogólnokształcących. Dokonywała analizy i określała niezbędną liczbę etatów dla nauczycieli przedmiotów zawodowych. Po przydzieleniu możliwej liczby godzin dydaktycznych zatrudnionym nauczycielom, określała tzw. godziny na wakat. Poszukiwanie nowych nauczycieli przedmiotów zawodowych (teoretycznych i praktycznych) odbywało się poprzez:

- umieszczanie informacji o wolnych miejscach na stanowisko nauczyciela na portalu www.pracuj.pl, na stronie internetowej muplublin.praca.gov.pl oraz Politechniki Lubelskiej – Biuro Karier;
- przekazywanie informacji o wolnych miejscach na stanowisko nauczyciela z prośbą o umieszczenie na tablicach ogłoszeń firm i pracodawców współpracujących ze Szkołą;

²¹ W latach szkolnych 2017/2018-2019/2020 naukę zawodu technik robót wykończeniowych w budownictwie rozpoczynało: 11, 24 i 30 uczniów. Utworzono dla nich wówczas odpowiednio: 0,5 oddziału (klasę połączono z uczniami w zawodzie technik renowacji elementów architektury); 0,5 oddziału (klasę połączono z uczniami w zawodzie technik budowy dróg); 0,83 oddziału (klasa uczniów na podbudowie gimnazjum została połączona z uczniami w zawodzie technik budowy dróg i technik renowacji elementów architektury, a uczniów na podbudowie szkoły podstawowej z uczniami w zawodzie renowacji elementów architektury).

- przekazywanie informacji o wolnych miejscach na stanowisko nauczyciela poprzez kadrę pedagogiczną Szkoły, administrację i nauczycieli emerytów do osób zainteresowanych pracą i znajomych.

(akta kontroli tom I str. 7, 27)

Liczba nauczycieli zatrudnionych w PSBiG do prowadzenia zajęć w Technikum w kolejnych latach szkolnych²² od 2017/2018 do 2023/2024 była następująca: 78 (na 67,47 etatu nauczycielskiego), 82 (65,98), 87 (80,52), 89 (77,97), 87 (76,20), 94 (92,32) i 87 (88,06). Liczba nauczycieli teoretycznych przedmiotów zawodowych prowadzących także zajęcia praktyczne była następująca: 31 (na 29,93 etatu), 31 (26,49), 35 (32,42), 37 (32,97), 35 (28,95), 33 (32,67) i 29 (29,70). Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego, prowadzących wyłącznie zajęcia z praktycznej nauki zawodu była następująca: 3 (0,86), 4 (1,65), 2 (2,06), 3 (0,66), 4 (1,85), 4 (2,5) i 3 (1,99).

(akta kontroli tom I str. 63-66)

W ww. latach szkolnych:

- 14 nauczycieli przeszło na emeryturę (w tym 7 teoretycznych przedmiotów zawodowych i 1 praktycznej nauki zawodu)²³;
- 1 nauczyciel praktycznej nauki zawodu w roku szkolnym 2017/2018 skorzystał ze świadczenia kompensacyjnego;;
- 19 nauczycieli skorzystało z urlopu dla poratowania zdrowia (w tym 3 teoretycznych przedmiotów zawodowych i 1 praktycznej nauki zawodu)²⁴;
- z 23 nauczycielami nie wznowiono stosunku pracy, po ustaniu umowy (w tym z 12 teoretycznych przedmiotów zawodowych i z 3 praktycznej nauki zawodu)²⁵;
- z 1 nauczycielem rozwiązano umowę o pracę (z innych powodów) w 2020/2021;
- 7 nauczycieli nie wyraziło woli kontynuowania zatrudnienia - zawarcia umowy o pracę w kolejnym roku szkolnym (odpowiednio: 2 w roku szkolnym 2019/2020; 3 w 2020/2021; 1 w 2021/2022 i 1 w 2022/2023);
- 13 pracowników zatrudniono w trakcie roku szkolnego (od 2017/2018 do 2022/2023), w tym 7 nauczycieli teoretycznych przedmiotów zawodowych i 1 praktycznej nauki zawodu²⁶;
- 33 nauczycieli pobierających świadczenia emerytalne powróciło do pracy w Technikum (w tym 21 teoretycznych przedmiotów zawodowych i 7 praktycznej nauki zawodu)²⁷;
- nie wystąpiły przypadki zatrudnienia pracowników pobierających nauczycielskie świadczenia kompensacyjne.

(akta kontroli tom I str. 67-71)

Struktura wiekowa nauczycieli teoretycznych przedmiotów zawodowych i praktycznej nauki zawodu uczących w Technikum według stanów na 31 grudnia kolejnych lat 2019-2022 przedstawiała się następująco:

²² Według stanu na 30 września.

²³ W poszczególnych okresach (wg stanu na ostatni dzień roku szkolnego od 2017/2018 do 2022/2023) dotyczyło to odpowiednio: 5; 3; 2; 1; 1 i 2 nauczycieli, w tym nauczycieli teoretycznych przedmiotów zawodowych: 3; 1; 2; 0; 1 i 0 oraz 1 nauczyciela praktycznej nauki zawodu w 2020/2021.

²⁴ W poszczególnych okresach od 2017/2018 do 2023/2024 dotyczyło to odpowiednio: 7; 1; 3; 2; 2; 1 i 3 nauczycieli, w tym 3 nauczycieli teoretycznych przedmiotów zawodowych: 2 w 2017/2018 i 1 w 2019/2020 oraz 1 nauczyciela praktycznej nauki zawodu w 2017/2018.

²⁵ W poszczególnych okresach od 2017/2018 do 2022/2023 dotyczyło to odpowiednio: 2; 2; 4; 2; 5 i 8 nauczycieli, w tym nauczycieli teoretycznych przedmiotów zawodowych: 1; 2; 1; 2; 2 i 4 oraz 3 nauczycieli praktycznej nauki zawodu – 1 w 2019/2020 i 2 w 2022/2023.

²⁶ W poszczególnych okresach od 2017/2018 do 2022/2023 dotyczyło to odpowiednio: 0; 2; 1; 1; 1 i 2 nauczycieli, w tym nauczycieli teoretycznych przedmiotów zawodowych: 1; 2; 1; 2; 2 i 4 oraz 1 nauczyciela praktycznej nauki zawodu w 2020/2021.

²⁷ W poszczególnych okresach od 2017/2018 do 2023/2024 dotyczyło to odpowiednio: 3; 8; 7; 2; 4; 5 i 4 nauczycieli, w tym nauczycieli teoretycznych przedmiotów zawodowych: 1; 5; 4; 2; 3; 3 i 3 oraz nauczycieli praktycznej nauki zawodu : 1; 1; 1; 0; 1; 2; 1.

- w przedziale wiekowym 20-30 lat w okresach tych zatrudnionych było odpowiednio: 3, 4, 3 i 2 nauczycieli teoretycznych przedmiotów zawodowych. Żaden zatrudniony nauczyciel praktycznej nauki zawodu nie kwalifikował się do tej grupy;
 - w przedziale wiekowym 31-40 lat: 6, 6, 4 i 7 nauczycieli teoretycznych przedmiotów zawodowych oraz 0, 1, 2 i 2 nauczycieli praktycznej nauki zawodu.
 - w przedziale wiekowym 41-50 lat: 10, 11, 9 i 11 nauczycieli teoretycznych przedmiotów zawodowych oraz po 1 nauczycielu praktycznej nauki zawodu według stanu na 31 grudnia 2019 r. i 2020 r. W pozostałych okresach nie zatrudniano nauczycieli praktycznej nauki zawodu z tego przedziału wiekowego;
 - w przedziale wiekowym 51-60 lat: 11, 12, 14 i 8 nauczycieli teoretycznych przedmiotów zawodowych oraz 1 nauczyciela praktycznej nauki zawodu według stanu na 31 grudnia 2021 r. W innych okresach nie zatrudniano nauczycieli praktycznej nauki zawodu z tego przedziału wiekowego;
 - w przedziale wiekowym powyżej 60 lat: 5, 4, 5 i 5 nauczycieli teoretycznych przedmiotów zawodowych oraz 1, 1, 1 i 2 nauczycieli praktycznej nauki zawodu.
- (akta kontroli tom I str. 72)

Dyrektor wyjaśniła, że w latach objętych kontrolą nie wystąpiły braki kadrowe, ale pozyskiwanie nauczycieli przedmiotów zawodowych było bardzo utrudnione. Corocznie zatrudniano w Szkole nowych nauczycieli – bezpośrednio po studiach lub po kilku latach zatrudnienia w branży. Dyrektor często korzystała z możliwości i chęci zatrudnienia emerytów w małym wymiarze godzin, co utrudniało ułożenie tygodniowego planu lekcji i zmniejszało możliwość wykorzystania nauczycieli emerytów w sprawach wychowawczych i organizacji uroczystości szkolnych. Podobne problemy wystąpiły przy zatrudnieniu na niepełną część etatu inżynierów z firm. Często nauczyciele pełnozatrudnieni, mianowani, za ich zgodą, otrzymywali do realizacji dużą liczbę godzin (ok. 1,5 etatu), co pozwalało na przydzielenie wszystkich godzin dydaktycznych zawodowych.

(akta kontroli tom I str. 7, 27)

W okresie objętym kontrolą nie wystąpiły przypadki rezygnacji z prowadzenia zajęć z przedmiotów zawodowych lub zastępstw na naukę innego przedmiotu ze względu na długotrwałe braki kadrowe. Występowały incydentalne przypadki nieobecności zatrudnionych nauczycieli przedmiotów zawodowych, zastępowanych najczęściej przez innego nauczyciela przedmiotu ogólnokształcącego.

(akta kontroli tom I str. 74-87)

3. Badanie zgodności kwalifikacji 37 nauczycieli przedmiotów zawodowych (33 zajęć teoretycznych i praktycznych oraz czterech wyłącznie praktycznej nauki zawodu w Technikum) zatrudnionych w PSBiG²⁸ według stanu na dzień 30 września 2022 r., ujętych w arkuszu organizacji pracy Szkoły w roku szkolnym 2022/2023 z wymogami określonymi w § 3 ust. 2 i § 6 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli²⁹ wykazało, że:

- posiadali oni kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela teoretycznych przedmiotów zawodowych lub praktycznej nauki zawodu;
- ukończone przez nich formy kształcenia nadające kwalifikacje były zgodne z rodzajem prowadzonych zajęć;
- 33 nauczycieli posiadało przygotowanie pedagogiczne, a trzech nauczycieli (przedmiotów zawodowych budowlanych) zatrudnionych (ze względów organizacyjnych Szkoły na okres jednego roku szkolnego) na podstawie ustawy

²⁸ Według stanu na 30 września 2022 r. w PSBiG zatrudniano ogółem 103 nauczycieli (łącznie na 94 etatach).

²⁹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1289, ze zm. Obowiązujące do dnia 2 października 2023 r.

- z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela³⁰ nie posiadało przygotowania pedagogicznego (zostali zatrudnieni jako nauczyciele początkujący i rozpoczęli w czasie zatrudnienia uzupełnianie wymaganego przygotowania pedagogicznego, jednak w kolejnym roku nie podjęli już zatrudnienia w PSBiG);
- przed zatrudnieniem w 2021 r. jednego nauczyciela praktycznej nauki zawodu (bez stopnia awansu zawodowego, posiadającego tytuł mistrza w zawodzie) – Dyrektor wystąpiła z wnioskiem do Urzędu Miasta Lublin (dalej: Urząd Miasta lub UM) i na podstawie art. 15 ust. 6 Prawa oświatowego otrzymała zgodę organu prowadzącego na zatrudnienie wskazanej osoby.

(akta kontroli tom I str. 58-61, 88-107, 109-217)

4. Od 1 września 2019 r. weszły w życie przepisy art. 70c ust. 1 ustawy KN oraz rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 sierpnia 2019 r. w sprawie dofinansowania doskonalenia zawodowego nauczycieli, szczegółowych celów szkolenia branżowego oraz trybu i warunków kierowania nauczycieli na szkolenia branżowe³¹, na podstawie których nauczyciele teoretycznych przedmiotów zawodowych (w tym również języków obcych zawodowych) i praktycznej nauki zawodu, zatrudnieni w PSBiG (uczący w Technikum) uczestniczyli w szkoleniach branżowych zgodnie z zakresem nauczanych przedmiotów.

Na zebraniach Rady Pedagogicznej w dniach 15 września 2021 r. i 15 września 2022 r. Dyrektor przypominała nauczycielom o obowiązku realizacji szkoleń branżowych i wskazywała konkretne osoby do odbycia szkoleń w danym roku szkolnym.

W kolejnych latach w szkoleniach branżowych realizowanych w trzyletnich cyklach³², w łącznym wymiarze 40 godzin w cyklu, uczestniczyli:

- w roku szkolnym 2020/2021 – 1 nauczyciel informatyki,
- w roku szkolnym 2021/2022 – 9 nauczycieli Technikum (m.in. przedmiotów zawodowych: geodezyjnych, budowlanych, drogowych, inżynierii sanitarnej),
- w roku szkolnym 2022/2023 – 16 nauczycieli Technikum (m.in. przedmiotów informatycznych, języków obcych zawodowych, przedmiotów zawodowych budowlanych i geodezyjnych),
- w roku szkolnym 2023/2024 – 2 nauczycieli języków obcych zawodowych (we wrześniu i w listopadzie 2023 r.).

Łącznie w ww. okresie szkolenia branżowe zrealizowało 28 nauczycieli.

Zrealizowane szkolenia zostały udokumentowane zaświadczeniami podpisanymi przez pracodawców, z podaniem terminu, wymiaru godzin i zakresu szkolenia branżowego. Zakres zrealizowanych szkoleń branżowych odpowiadał celom określonym w § 7 rozporządzenia MEN w sprawie dofinansowania doskonalenia zawodowego nauczycieli.

Pozostali (17) nauczyciele teoretycznych przedmiotów zawodowych i praktycznej nauki zawodu oraz realizujący wyłącznie obowiązkowe zajęcia edukacyjne z zakresu danej części efektów kształcenia obejmującej język obcy zawodowy podlegali zwolnieniu ze szkoleń na mocy art. 70c ust. 2 pkt 1 lub pkt 2 ustawy KN lub ze względu na długotrwałe absencje, okres zatrudnienia, bądź rozpoczęcia nauczania przedmiotów zawodowych - termin na ich przeprowadzenie upłynie w roku szkolnym 2023/2024 lub kolejnym.

(akta kontroli tom I str. 88-107, 241-246, 283-313)

³⁰ Dz. U. z 2023 r. poz. 984, ze zm. Dalej: ustawa KN.

³¹ Dz. U. z 2023 r. poz. 2628. Dalej: rozporządzenie MEN w sprawie dofinansowania doskonalenia zawodowego nauczycieli.

³² Pierwszy cykl szkoleń branżowych trzyletni został wydłużony do 1 września 2023 r. w związku z pandemią COVID-19.

Nauczyciele w każdym roku szkolnym zgłaszali w indywidualnych wnioskach potrzebę uczestnictwa w szkoleniach, kursach lub studiach podyplomowych podając nazwę organizatora (uczelni), temat i koszt szkolenia. Na podstawie wniosków nauczycieli oraz uwzględniając m.in. szkolenia branżowe Dyrektor opracowała i corocznie (w latach 2019-2023) składała do organu prowadzącego wnioski o dofinansowanie doskonalenia zawodowego, w terminach do 31 października, tj. zgodnie z § 4 rozporządzenia MEN w sprawie dofinansowania doskonalenia zawodowego nauczycieli. We wnioskach tych ujmowano planowane formy i kierunki kształcenia, nazwy organizatorów kształcenia, daty rozpoczęcia i zakończenia kształcenia oraz jego planowany koszt w danym roku³³. Potrzeby w zakresie doskonalenia zawodowego nauczycieli, Dyrektor określała uwzględniając elementy wskazane w § 3 ust. 1 oraz § 8 rozporządzenia MEN w sprawie dofinansowania doskonalenia zawodowego nauczycieli.

(akta kontroli tom I str. 247-269, 607-608)

Dyrektor wyjaśniła, że w latach 2019-2023 (do 6 grudnia) nie było wniosków, ani postulatów dotyczących kształcenia nauczycieli składanych przez Radę Rodziców, Radę Pedagogiczną PSBiG, związki zawodowe zrzeszające nauczycieli oraz inne podmioty.

(akta kontroli tom I str. 570, 573)

5. W latach 2019-2023 (do 6 grudnia) użytkowany przez PSBiG budynek przy Al. Racławickich 5 poddawany był okresowym kontrolom technicznym, o których mowa w art. 62 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane³⁴. Dla budynku prowadzono książkę obiektu zawierającą wpisy od 2021 r. do listopada 2023 r. w zakresie przeprowadzonych okresowych kontroli stanu technicznego obiektu.

W przedłożonej dokumentacji technicznej budynku warsztatów szkolnych znajdującego się przy ul. Długosza 6 brak było natomiast protokołów kontroli okresowej rocznej przeprowadzonej na podstawie art. 62 ust. 1 pkt 1 Prawa budowlanego w zakresie instalacji sanitarnych w 2019 r. oraz w zakresie stanu technicznego budynku w latach od 2019 r. do 2022 r.

Podczas niniejszej kontroli NIK (w dniu 15 listopada 2023 r.) stan techniczny elementów budynku został poddany kontroli rocznej i pięcioletniej (na podstawie art. 62 ust. 1 pkt 1 i 2 Prawa budowlanego). We wnioskach końcowych stwierdzono, że w celu zapewnienia pełnej sprawności technicznej budynku warsztatów należy przeprowadzić jego prace remontowe. W protokole z okresowej kontroli pięcioletniej dodatkowo stwierdzono, że budynek spełnia wymagania w zakresie bezpieczeństwa konstrukcji i użytkowania oraz że należy dokonywać okresowych przeglądów i bieżącej konserwacji elementów budynku. Przedłożona książka obiektu dla budynku warsztatów szkolnych przy ul. Długosza 6 zawierała wpisy od czerwca 2023 r. w zakresie przeprowadzonych okresowych kontroli stanu technicznego. Z budynku warsztatów przy ul. Długosza 6 w latach szkolnych od 2019/2020 do 2023/2024 korzystało odpowiednio około: 108, 78, 82, 90 i 116 uczniów tygodniowo.

³³ Wniosek o dofinansowanie doskonalenia zawodowego nauczycieli w 2019 r. został złożony do UM w dniu 30 listopada 2018 r., zgodnie z § 6 ust. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 29 marca 2002 r. w sprawie sposobu podziału środków na wspieranie doskonalenia zawodowego nauczycieli pomiędzy budżety poszczególnych wojewodów, form doskonalenia zawodowego dofinansowywanych ze środków wyodrębnionych w budżetach organów prowadzących szkoły, wojewodów, ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania oraz szczegółowych kryteriów i trybu przyznawania tych środków (Dz. U. z 2002 r. Nr 46 poz. 430, ze zm.).

³⁴ Dz. U. z 2023 r. poz. 682, ze zm. Dalej: Prawo budowlane.

Dyrektor wyjaśniła, że występowała dwa razy do roku do Urzędu Miasta z wnioskiem o przeprowadzenie przeglądów przez inspektorów UM (przeglądy instalacji sanitarnych, instalacji urządzeń elektrycznych oraz stanu technicznego budynku), zgodnie z art. 62 ust. 1 Prawa budowlanego w budynku PSBiG przy Al. Raclawickich 5 i jednocześnie tym samym pismem prosiła o wykonanie takiego przeglądu w budynku warsztatów szkolnych przy Al. Długosza 6. W latach 2019-2022 mimo, że występowała z wnioskiem o ich wykonanie nie otrzymała wszystkich protokołów z przeglądów. Nie otrzymała również informacji zwrotnej, że taki przegląd został dokonany.

Dyrektor Wydziału Kontroli i Nadzoru Właścicielskiego UM wyjaśnił, że kontrole okresowe budynku warsztatów PSBiG były wykonane, natomiast z powodu panującej pandemii COVID-19, pracy zdalnej oraz izolacji zostały ograniczone do niezbędnego minimum kontakty z innymi osobami ze względu na ryzyko zarażenia i w związku z tym protokoły z wykonanych kontroli nie zostały przekazane użytkownikowi. Z końcem listopada 2023 r. Wydział Inwestycji i Remontów UM przekazał protokoły kontroli do Szkoły. W 2022 r. w budynku warsztatów należało wykonać kompleksowo pomiary elektryczne. Jednocześnie budynek warsztatów był przeznaczony do remontu i ww. pomiary miały być wykonane po zakończonym remoncie. Ze względu na niewystarczające środki finansowe w budżecie Miasta Lublin, budynek nie został wyremontowany, a co za tym idzie pomiary elektryczne również nie zostały wykonane. Zgodnie z zapisami art. 62 ust. 1 pkt 2 Prawa budowlanego – co najmniej raz na 5 lat, kontrolą tą powinno być objęte również badanie instalacji elektrycznej i piorunochronnej w zakresie stanu sprawności połączeń, osprzętu, zabezpieczeń i środków ochrony od porażeń, oporności izolacji przewodów oraz uziemień instalacji i aparatów. Zgodnie z zapisami art. 62 ust. 5 Prawa budowlanego – kontrole stanu technicznego instalacji elektrycznych, piorunochronnych mogą przeprowadzać osoby posiadające kwalifikacje przy wykonywaniu dozoru nad eksploatacją urządzeń, instalacji oraz sieci energetycznych. Pracownicy Wydziału Inwestycji i Remontów UM takich uprawnień (świadectw kwalifikacyjnych) nie posiadają. W kompetencji zarządcy budynku jest zlecenie wykonania pomiarów elektrycznych wyspecjalizowanej firmie zewnętrznej posiadającej świadectwo kwalifikacyjne dozoru (D), świadectwo kwalifikacyjne eksploatacji (E) oraz odpowiednie mierniki do wykonywania pomiarów elektrycznych.

Urząd Miasta za ww. pismem przekazał protokoły z okresowej rocznej kontroli stanu technicznego budynku przeprowadzone: 25 listopada 2020 r., 3 listopada 2021 r. i 23 listopada 2022 r. oraz protokół z okresowej rocznej kontroli instalacji sanitarnych z 26 czerwca 2020 r., 25 czerwca 2021 r. i 24 czerwca 2022 r. oraz instalacji i urządzeń elektrycznych z dnia 26 października 2020 r.

Nie przedłożono protokołów z okresowej rocznej kontroli stanu technicznego budynku i instalacji sanitarnych w 2019 r.

Dyrektor Wydziału Kontroli i Nadzoru Właścicielskiego UM wyjaśnił, że według Wydziału Inwestycji i remontów w tamtym czasie kontrole były wykonane i protokoły przekazane do Szkoły. Z uwagi na upływ czasu Wydział Inwestycji i Remontów nie posiada potwierdzenia ich przekazania.

(akta kontroli tom I str. 544-606, tom III str. 117-127)

W latach 2019-2023 (do 6 grudnia) Dyrektor spełniła wymogi wynikające z § 3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach³⁵. Dyrektor Szkoły każdego roku (przed rozpoczęciem roku szkolnego)

³⁵ Dz. U. z 2020 r. poz. 1604. Dalej: rozporządzenie MENiS w sprawie bezpieczeństwa i higieny w szkołach.

powoływała komisję do przeprowadzenia kontroli obiektów Szkoły w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa i higieny pracy. Z przeprowadzonych komisyjnie przeglądów obiektów Szkoły sporządzano protokoły podpisane przez wszystkich członków komisji. W każdym roku komisja uznawała, że na terenie obiektów należących do PSBiG nie stwierdzono występowania zagrożeń dla życia i zdrowia osób korzystających z tych obiektów oraz są zapewnione bezpieczne i higieniczne warunki pobytu uczniów w szkole. Egzemplarz protokołu przekazywano także do organu prowadzącego.

W PSBiG każdego roku prowadzono także ćwiczenia w zakresie praktycznego sprawdzenia organizacji oraz warunków ewakuacji.

(akta kontroli tom I str. 324-385)

W okresie objętym kontrolą obowiązywały procedury postępowania w razie wypadku ucznia w Szkole oraz pracownika przy pracy lub w drodze do pracy. W latach 2019-2023 (do 6 grudnia) na terenie PSBiG wydarzyło się pięć indywidualnych wypadków uczniów. O zaistniałym wypadku powiadamiano rodziców lub opiekunów prawnych poszkodowanego, pracownika służby BHP, społecznego inspektora pracy oraz Organ Prowadzący i Radę Rodziców.

(akta kontroli tom I str. 399-404, 409-461)

Analiza dokumentacji 43 wybranych nauczycieli zatrudnionych w PSBiG (uczących przedmiotów zawodowych i ogólnokształcących w Technikum w roku szkolnym 2022/2023) wykazała, że nauczyciele ci w okresie objętym kontrolą:

- posiadali aktualne zaświadczenia o ukończeniu szkolenia okresowego BHP (w dwóch przypadkach pracownicy ukończyli pierwsze szkolenie okresowe BHP po terminie określonym w § 15 ust. 4 rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 27 lipca 2004 r. w sprawie szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy³⁶, co opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”);
- ukończyli szkolenie z zakresu udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej³⁷, zgodnie z § 21 rozporządzenia MENiS w sprawie bezpieczeństwa i higieny w szkołach.

(akta kontroli tom I str. 88-108)

Ogłędziny pracowni warsztatowej (w budynku przy Al. Raławickich 5) wraz z pomieszczeniem magazynowym, dwóch pracowni informatycznych (nr 7 i 17), sali przedmiotów geodezyjnych wraz z magazynem geodezyjnym, sali przedmiotów energii odnawialnej i inżynierii sanitarnej oraz trzech pomieszczeń higieniczno-sanitarnych w zakresie spełniania wymagań określonych w rozdziale 1 i 2 rozporządzenia MENiS w sprawie bezpieczeństwa i higieny w szkołach, wykazały m.in., że:

- plany ewakuacji umieszczone były na poszczególnych kondygnacjach budynku³⁸, drogi ewakuacyjne były oznaczone w sposób wyraźny i trwałe (na parterze i kondygnacji (-1) zainstalowano oświetlenie ewakuacyjne);
- w części placu frontowego i wejścia do Szkoły (wzdłuż ścieżki rowerowej, za którą był chodnik i ulica – Al. Raławicka), zainstalowano barierki chodnikowe uniemożliwiające bezpośrednie wyjście uczniów na jezdnię;
- fosy, otwory i studzienki kanalizacyjne na terenie PSBiG były odpowiednio zabezpieczone;

³⁶ Dz. U. Nr 180 poz. 1860, ze zm. Dalej: rozporządzenie MGIP w sprawie szkolenia BHP.

³⁷ Ponadto w dniach 22 i 24 stycznia 2018 r. w ramach projektu „Przejdź na zawodowość – dzisiaj szkoła, jutro sukces” realizowanego przez Wydział Oświaty i Wychowania UM, współfinansowanego z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 12 nauczycieli przedmiotów budowlanych lub związanych z systemami energetyki odnawialnej odbyło szkolenie „Pierwsza pomoc przedmedyczna w przypadku zagrożeń zdrowia i życia wynikających z pracy w branży budowlanej”.

³⁸ Po ogłędzinach wydrukowano większe formaty planów ewakuacyjnych Szkoły, dopasowane do wielkości antyramy z plexi o rozmiarach 40x50 cm, poprawiając ich czytelność.

- schody na klatkach schodowych w budynku były wyposażone w poręcze zabezpieczające przed ewentualnym zsuwaniem się po nich i nie były śliskie (na pierwszym i ostatnim stopniu biegu schodów przyklejone były żółto-czarne taśmy ostrzegawcze);
- urządzenia w pomieszczeniach sanitarno-higienicznych były sprawne i utrzymane w czystości, zapewniono bieżącą, ciepłą i zimną wodę oraz środki higieny osobistej;
- podczas oględzin grzejniki w szkole zapewniały odpowiedni komfort cieplny;
- pokój nauczycielski, pokój nauczycieli wychowania fizycznego i warsztaty szkolne wyposażono w apteczki pierwszej pomocy i instrukcje o zasadach udzielania tej pomocy;
- instrukcje obsługi znajdowały się w widocznym miejscu przy urządzeniach i maszynach stanowiących pomoce dydaktyczne;
- w salach i pracowniach zawodowych znajdowały się regulaminy określające zasady bezpieczeństwa i higieny pracy;
- w pracowni komputerowej nr 17 stwierdzono dwie złamane klamki okienne (dolną i górną w jednym oknie). Po oględzinach, uszkodzone klamki zostały niezwłocznie wymienione na nowe.

Ponadto podczas oględzin stwierdzono, że:

- teren Szkoły nie był ogrodzony, co było niezgodne z § 7 ust. 1 rozporządzenia MENiS w sprawie bezpieczeństwa i higieny w szkołach;
- na parkingu szkolnym stwierdzono nierówności i ubytki w nawierzchni terenu, będącym jednocześnie przejściem do Szkoły, co było niezgodne z § 7 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia MENiS w sprawie bezpieczeństwa i higieny w szkołach;
- w drzwiach łazienkowych wszystkich kabin ustępowych pomieszczeń sanitarno-higienicznych poddanych oględzinom (łazienki na I, II i III piętrze w części geodezyjnej budynku) brak było zasuwek w zamkach wewnętrznych, uniemożliwiających zamknięcie drzwi od wewnątrz;
- w pomieszczeniach sanitarno-higienicznych na I i II piętrze części geodezyjnej, w pracowni nr 21 oraz na korytarzach w części geodezyjnej budynku Szkoły stwierdzono brak górnych osłon łącznie 28 grzejników płytowych, co nie spełniało wymogów zabezpieczenia określonego w § 302 ust. 3 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie³⁹ i narażało na bezpośredni kontakt z elementem grzejnym i ostrymi krawędziami blachy konwektora.

Powyższe ustalenia zostały szczegółowo opisane w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli tom I str. 462-474)

6. Oględziny pracowni: geodezyjnej, informatycznych (nr 7 i 17) oraz warsztatów szkolnych (w budynku głównym Szkoły) wykazały, że w Technikum zapewniono pomieszczenia dydaktyczne z wyposażeniem odpowiadającym technologii i technice stosowanej w zawodach: technik geodeta (kwalifikacja BUD.18 i BUD.19), technik informatyk (kwalifikacja INF.02, INF.03, INF.04) i technik budownictwa⁴⁰ (kwalifikacja BUD.11 i BUD.12), ujętych w § 1 ust. 1 pkt 2 i 28 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 maja 2019 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz dodatkowych umiejętności zawodowych w zakresie wybranych zawodów szkolnictwa branżowego.

³⁹ Dz. U. z 2022 r. poz. 1225. Dalej: rozporządzenie MI w sprawie warunków technicznych.

⁴⁰ W PSBiG przygotowywana jest realizacja w latach 2024-2027 przedsięwzięcia pn. „Utworzenie i funkcjonowanie Branżowego Centrum Umiejętności w dziedzinie prace budowlane” w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększenia Odporności w Komponentcie A: „Odporność i konkurencyjność gospodarki” jako inwestycja A3.1.1 „Wsparcie rozwoju nowoczesnego kształcenia zawodowego, szkolnictwa wyższego oraz uczenia się przez całe życie”.

Dyrektor wyjaśniła, że w latach 2019-2023 (do 6 grudnia) nie wystąpiły przypadki odstąpienia od realizacji zajęć zawodowych dla uczniów Technikum z powodu braku wymaganego sprzętu. Kiedy szkoła nie posiadała kompletnego wyposażenia, korzystała z innych możliwości, takich jak: lekcje u pracodawcy (wybierano pracodawcę, który posiadał wyposażenie niezbędne do realizacji konkretnych zagadnień z podstawy programowej), wycieczki zawodowe na budowy, do zakładów produkcyjnych lub prefabrykacji, szkolenia prowadzone przez przedstawicieli pracodawców na terenie ich zakładów, bądź wypożyczanie od pracodawców narzędzi do przeprowadzania zajęć. Z lekcji u pracodawcy korzystali głównie uczniowie zawodów: technik budownictwa, technik budowy dróg, technik robót wykończeniowych w budownictwie, technik geodeta i technik urządzeń i systemów energetyki odnawialnej oraz technik inżynierii sanitarnej.

(akta kontroli tom I str. 462-474, 495-543, 570-572, tom III str. 2-119)

7. W latach 2017-2023 (do 6 grudnia) baza dydaktyczna umożliwiająca realizację podstawy programowej Technikum była systematycznie uzupełniana w ramach następujących projektów realizowanych lub koordynowanych przez Urząd Miasta:

1) „Przejdź na zawodowstwo – dzisiaj szkoła, jutro sukces” zrealizowany przez Urząd Miasta w latach 2017-2019 (współfinansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020) o wartości 80 754,50 zł. Środki finansowe przeznaczono głównie na zakup wyposażenia pracowni przedmiotowych (m.in. projektorów, zestawów narzędzi fotowoltaicznych, cyfrowych mierników, próbników napięcia, wiertarek, zaciskarek, wkrętarek);

2) „Fachowcy jutra” zrealizowany przez Urząd Miasta w latach 2020-2022 (współfinansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020) o wartości 460 000 zł (głównie na zakup komputerów, monitorów, projektorów, ploterów, serwerów, switchy, oprogramowania i innego sprzętu na potrzeby Szkoły);

3) w 2020 r. zakupiono wyposażenie o wartości 17 487 zł (laptopy, projektory i kamery z mikrofonami) w ramach rządowego programu rozwijania szkolnej infrastruktury oraz kompetencji uczniów i nauczycieli w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych na lata 2020-2024 „Aktywna tablica”.

Ponadto w 2019 r. w PSBiG wykonano instalację okablowania strukturalnego sieci LAN wraz z dedykowaną instalacją elektryczną w budynku Szkoły za kwotę 29 400 zł oraz w 2020 r. przeprowadzono wymianę oświetlenia w salach lekcyjnych oraz doświetlenie tablic szkolnych za kwotę 50 000 zł. Ze środków Funduszu Narodów Zjednoczonych na rzecz Dzieci (UNICEF) w 2022 r. dokonano zakupu wyposażenia szkolnego gabinetu profilaktyki zdrowotnej (za kwotę 5796,60 zł) oraz wyposażenia w ramach działania tworzenia przestrzeni integracyjnych uczniów (zewnątrznych i wewnętrznych) – za kwotę 17 986 zł. W 2023 r. Technikum otrzymało także dotację w kwocie 12 000 zł na zakup książek – nowości wydawniczych w ramach „Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa na lata 2021-2025”.

(akta kontroli tom I str. 270-282, 607-608, tom III str. 2-116)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności Technikum w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1) Na parkingu szkolnym, będącym jednocześnie przejściem do wejścia głównego Szkoły, stwierdzono nierówność i ubytki w nawierzchni terenu, co było niezgodne z § 7 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia MENiS w sprawie bezpieczeństwa i higieny

w szkołach, zgodnie z którym na terenie Szkoły zapewnia się równą nawierzchnię dróg, przejść i boisk.

Dyrektor wyjaśniła, że teren, na którym znajdują się ubytki – to wspólne działki PSBiG oraz Zespołu Szkół Chemicznych i Przemysłu Spożywczego. Przez środek nierówności terenu przebiega linia graniczna między działkami obu szkół, co stanowi pewne utrudnienie podczas wykonywania prac remontowych. Nierówności są skutkiem osiadania gruntów. Niestabilność gruntu powoduje powstawanie ubytków zwłaszcza w okresie jesiennym i wiosennym. Pierwotną przyczyną powstałych nierówności była awaria kanalizacji, po usunięciu której świeży grunt nadal osiada. W czasie trwania kontroli powstałe nierówności zostały zniwelowane kruszywem. Dodała, że wraz z budową Branżowego Centrum Umiejętności zaplanowane zostały prace związane z modernizacją nawierzchni terenów działki szkolnej i dojazdów z przewidywanym terminem realizacji wiosną 2024 r.

(akta kontroli tom I str. 462-471, 475, 478)

2) W drzwiach łazienkowych kabin ustępowych pomieszczeń sanitarno-higienicznych poddanych oględzinom (łazienki na I, II i III piętrze w części geodezyjnej budynku) brak było zasuwek w zamkach wewnętrznych umożliwiających zamknięcie drzwi od wewnątrz, przez co nie zapewniono warunków intymności uczniom korzystającym z kabin.

Dyrektor wyjaśniła, że w drzwiach łazienkowych zamontowane zostały zamki wewnętrzne w postaci klamek bez możliwości zamykania ich na klucz. Jest to związane z troską o bezpieczeństwo uczniów w przypadku ich ewentualnego złego samopoczucia lub zasłabnięcia. Dotychczasowe kontrole nie kwestionowały takiego zamknięcia. Jednakże na podstawie przepisów od § 76 do § 89 rozporządzenia MI w sprawie warunków technicznych oraz rozporządzenia MENiS w sprawie bezpieczeństwa i higieny w szkołach w celu zapewnienia intymności dla korzystających z kabin – w szkole zamontowano w trakcie kontroli NIK we wszystkich kabinach zasuwki łazienkowe umożliwiające w razie potrzeby szybkie otwarcie drzwi od zewnątrz.

(akta kontroli tom I str. 462-471, 475, 478-479)

3) W pomieszczeniach sanitarno-higienicznych na I i II piętrze części geodezyjnej, w pracowni nr 21 oraz na korytarzach w części geodezyjnej budynku Szkoły stwierdzono brak górnych osłon łącznie 28 grzejników płytowych, co nie spełniało wymogów zabezpieczenia określonego w § 302 ust. 3 rozporządzenia Ministra Infrastruktury w sprawie warunków technicznych, narażając na bezpośredni kontakt z elementem grzejnym i ostrymi krawędziami blachy konwektora.

Dyrektor wyjaśniła, że w grzejnikach firmy Viessmann, zamontowanych w Szkole osłony są zamocowane zamknięciem tzw. „klik-klak”, które nie daje możliwości ich stałego przytwierdzenia. Zdarzają się przypadki zdemontowania lub deformowania osłon przez uczniów. Takie uszkodzenia stwarzają niebezpieczeństwo urazów i uszkodzeń ciała. Mając na uwadze bezpieczeństwo uczniów prowadzone są w Szkole systematyczne kontrole stanu grzejników i po stwierdzeniu uszkodzenia osłon są one na bieżąco demontowane i naprawiane przez konserwatora. Większość z 28 brakujących osłon jest obecnie w stanie naprawy przez konserwatora. Intensywność uszkodzeń nasiliła się bardzo po powrocie uczniów do Szkoły po okresie pandemii COVID-19. W możliwie najkrótszym czasie osłony zostaną zamontowane. Ponadto, szkoła poczyniła starania o zamówienie części osłon bezpośrednio w firmie produkującej dany typ grzejników.

(akta kontroli tom I str. 462-471, 475, 479)

W toku ponownych oględzin NIK, przeprowadzonych w dniu 22 listopada 2023 r. stwierdzono, że:

- na zewnątrz budynku, na parkingu bezpośrednio za Szkołą wyrównano kruszywem nierówności terenu w części należącej do PSBiG,
- w drzwiach łazienkowych wszystkich kabin ustępowych zamontowano zasuwki łazienkowe umożliwiające zamknięcie drzwi od wewnątrz oraz w razie potrzeby szybkie otwarcie ich od zewnątrz,
- założono 12 szt. brakujących górnych osłon na grzejniki płytowe. Kontrolerom przedłożono również dokument zamówienia 46 szt. różnych wymiarów brakujących osłon od producenta (zapotrzebowano do wszystkich pomieszczeń budynku Szkoły).

(akta kontroli tom I str. 481-487)

4) Teren Szkoły nie został ogrodzony, co było niezgodne z § 7 ust. 1 rozporządzenia MENiS w sprawie bezpieczeństwa i higieny w szkołach.

Dyrektor wyjaśniła, że budynek PSBiG znajduje się w centrum miasta oraz stanowi kompleks z budynkiem Zespołu Szkół Chemicznych i Przemysłu Spożywczego. Każde z wyjść z budynku jest oddalone od ciągów komunikacyjnych ulicy o kilkanaście metrów. Od strony ulicy – Al. Raclawickie ogrodzenie stanowi w części siatka ogrodzeniowa o wysokości 1,60 m, a część przy wejściu do Szkoły ogrodzona jest barierkami chodnikowymi. Otwarty pozostawiono jedynie niezbędny wjazd dla służb ratunkowych. Od strony ul. Długosza znajdują się skarpy z murkami o długości 42,80 m oraz wjazd na działkę zabezpieczony szlabanem. Skarpy są częściowo zalesione i uniemożliwiają bezpośrednie wtargnięcie na jezdnię. Integralną częścią działki z głównym budynkiem Szkoły jest teren warsztatów szkolnych przy ul. Długosza 6 – ze wszystkich stron trwale ogrodzony przesłami metalowymi. Dokładne i szczelne ogrodzenie wszystkich działek Szkoły nie jest możliwe ze względu na specyfikę usytuowania i funkcjonowania Szkoły, bowiem teren wewnętrzny Szkoły stanowią działki należące do dwóch szkół połączonych na stałe budynkami PSBiG i Zespołu Szkół Chemicznych i Przemysłu Spożywczego. Odgródzenie wspólnego terenu jest niemożliwe ze względów organizacyjnych (tj. dojście do wspólnie wykorzystywanych boisk „Orlik”, dojście młodzieży do warsztatów szkolnych, wspólnych miejsc postojowych aut dla pracowników obu szkół).

Zamontowanie stałych ogrodzeń byłoby dużym utrudnieniem dla funkcjonowania obu szkół, zaś miejsca parkingowe byłyby przy wydzielonych oddzielnie dla szkół działkach niemożliwe do wykorzystania ze względu na ich małą powierzchnię. Dyrektor nadmieniła, że powstające na bazie PSBiG Branżowe Centrum Umiejętności (BCU), którego budowa rusza w listopadzie 2023 r. spowoduje zmianę wewnętrznych ciągów komunikacyjnych na działkach Szkoły. W wyniku rozbudowy BCU niezbędna będzie również zmiana ogrodzenia terenu Szkoły. Z tego powodu od pewnego czasu Szkoła nie wykonuje żadnych działań przy ogrodzeniu zewnętrznym.

Zastępca Prezydenta Miasta Lublin wyjaśnił, że w latach 2019-2023 (do 6 grudnia) nie wpłynęły do Urzędu wnioski o środki finansowe na wykonanie ogrodzenia PSBiG z powołaniem się na § 7 ust. 1 rozporządzenia MENiS w sprawie bezpieczeństwa i higieny w szkołach. W ocenie organu prowadzącego stan zaopatrzenia w ogrodzenie nieruchomości PSBiG jest adekwatny do położenia i sposobu jej użytkowania. Zapewnieniu bezpieczeństwa uczniów i pracowników służy nie tylko kształt istniejących elementów ogrodzenia, lecz również zatrudnienie pracownika, który czuwa nad napływem osób do budynku.

(akta kontroli tom I str. 462-471, 475-478)

5) W dwóch przypadkach zatrudnieni nauczyciele ukończyli pierwsze szkolenie okresowe BHP po terminie określonym w § 15 ust. 4 rozporządzenia MGIP

w sprawie szkolenia BHP, tj. odpowiednio 605 i 635 dni po zawarciu umów o pracę w dniu 1 września 2019 r.

Dyrektor wyjaśniła, że obaj pracownicy mieli zaplanowane szkolenia okresowe BHP na wiosnę 2020 r. Niestety wybuch pandemii COVID-19 uniemożliwił realizację tego obowiązku w okresie do 31 sierpnia 2020 r. Z powodu ograniczeń pandemicznych nauczyciele prowadzili zajęcia dydaktyczne w trybie zdalnym. Nauczyciele ukończyli szkolenia BHP w najszybszym możliwym terminie, bezpiecznym dla zdrowia i życia pracowników.

NIK zauważa, że formy prowadzenia okresowych szkoleń BHP dawały możliwość udziału w nim z zachowaniem zasad bezpieczeństwa dla zdrowia i życia pracowników.

(akta kontroli tom I str. 88-107, 218-228, 235)

OCENA CZĄSTKOWA

W latach 2019-2023 w Technikum zapewniono odpowiednie warunki lokalowe do prowadzenia kształcenia zawodowego, jednak wystąpiły przypadki nieprawidłowości w zakresie zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków. Wszyscy nauczyciele przedmiotów zawodowych (teoretycznych i praktycznych) posiadali kwalifikacje wymagane do nauczania określonych przedmiotów oraz podnosili swoje umiejętności m.in. poprzez udział w szkoleniach branżowych. Posiadali aktualne zaświadczenia o okresowych szkoleniach BHP i ukończonych szkoleniach z zakresu udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej. Pomieszczenia pracowni zawodowych i ich wyposażenie dydaktyczne spełniały warunki BHP. Dyrektor corocznie powoływała komisje, które przeprowadzały kontrole w zakresie zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków kształcenia. Jednak w trakcie niniejszej kontroli NIK stwierdzono m.in. brak zapewnienia warunków intymności uczniom korzystającym z kabin ustępowych pomieszczeń sanitarno-higienicznych poddanych oględzinom z uwagi na brak zasuwek umożliwiających zamknięcie drzwi od wewnątrz. Ponadto teren Szkoły nie został ogrodzony, a na parkingu szkolnym, będącym jednocześnie przejściem do wejścia głównego Szkoły stwierdzono nierówności i ubytki w nawierzchni. W korytarzach i pomieszczeniach Szkoły nie zabezpieczono górnymi osłonami łącznie 28 grzejników płytowych.

OBSZAR

2. Realizacja procesu kształcenia

Opis stanu faktycznego

1. W okresie objętym kontrolą w Technikum nie wystąpiły przypadki likwidacji kierunków kształcenia. Kwestie utworzenia nowego zawodu rozstrzygane były w ramach zadań planowych oraz przygotowywanego arkusza organizacji pracy Szkoły. Dyrektor wskazała, że w miesiącu grudniu opracowywała i przedstawiała Organowi Prowadzącemu propozycje utworzenia oddziałów pierwszych (łącznie z nowymi zawodami) na następny rok szkolny. Przyjęte i zatwierdzone propozycje stanowiły podstawę do opracowania arkusza organizacji pracy Szkoły.

Wpływ na decyzje dotyczące wyboru kierunków zawodowych miały m.in.: wyniki ankiet prowadzonych przez Miejskiego Koordynatora ds. Doradztwa Zawodowego, dotyczące zainteresowania kierunkami kształcenia uczniów klas kończących szkoły podstawowe, a także rozmowy przeprowadzone z uczniami klas VII i VIII w trakcie targów edukacyjnych, festiwali zawodów, czy dni otwartych Szkoły. Jak wyjaśniła Dyrektor, o wyborze kierunków decydowano również na podstawie analizy naboru do klas pierwszych z lat poprzednich, opinii pracodawców oraz ich zapotrzebowania na absolwentów konkretnych zawodów.

Kierunki były dostosowane do zapotrzebowania wskazanego przez Ministerstwo Edukacji Narodowej w obwieszczeniach w sprawie prognozy zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy. Dyrektor podkreśliła, że były dostosowane również do analizy

zapotrzebowań udostępnianej w strategii rozwoju województwa lubelskiego i tzw. barometru zawodów. Dodała, że w obu tych opracowaniach, zawody w których kształci Technikum występowały jako zawody deficytowe, poszukiwane i przyszłościowe (technik: budownictwa, budowy dróg, inżynierii sanitarnej, informatyk i programista).

Informacje od pracodawców dotyczące absolwentów i jakości kształcenia były, według wyjaśnień Dyrektora, pozyskiwane w okresie objętym kontrolą, jednak nie zostały udokumentowane lub dokumentacja ta nie zachowała się. Dyrektorka wskazała, że w okresie lat 2017-2023 absolwenci Technikum często zmieniali pracę, poszukując zajęcia lepiej płatnego lub wyjeżdżali za granicę. Utrudnienie w pozyskiwaniu informacji stanowił również okres pandemii COVID-19, w którym znaczna część absolwentów nie podjęła pracy. Wiedzę na temat losów absolwentów pozyskiwano w znacznej części od pracodawców współpracujących ze Szkołą w ramach praktyk zawodowych lub poprzez wychowawców klas, którzy utrzymywali kontakt ze swoimi uczniami. Pozyskane opinie przekazywane były Dyrektorowi i wykorzystywane m.in. przy wyborze kierunków kształcenia. Dyrektorka dodała, że opinie wykorzystywane były również przez komisje przedmiotów zawodowych przy opracowywaniu rozkładów materiału nauczania i przyporządkowywanych im efektów kształcenia.

Szkoła nawiązywała współpracę ze strefą biznesu, m.in. w ramach organizowanych praktyk zawodowych dla uczniów. Z przedstawionych dokumentów wynika również, że zawarła w latach 2021-2023 pięć umów partnerskich z pracodawcami oraz w 2022 r. nawiązała współpracę z trzema lubelskimi uczelniami: Uniwersytetem Przyrodniczym, Politechniką Lubelską i Uniwersytetem Marii Curie-Skłodowskiej.

Utrzymywanie kontaktu z absolwentami, jak wyjaśniła Dyrektorka, stanowiło trudność ze względu na miejsce ich zamieszkania poza Lublinem, częste zmiany zatrudnienia, wyjazdy zagraniczne. Najczęściej jednak kontakt utrzymywany był za pośrednictwem wychowawców. Od 2016 r. badania losów absolwentów prowadzone były przez Urząd Miasta, a Szkoła przekazywała do nich dane. Za szczególnie istotne uznała informacje odnośnie do uczelni wyższych wybieranych przez uczniów, ze względu na możliwość zaplanowania w klasach pierwszych przedmiotów na poziomie rozszerzonym, zgodnych z preferencjami kandydatów oraz potencjalnymi kierunkami studiów. Dyrektorka dodała, że Szkoła uczestniczyła w projekcie współfinansowanym ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 „Monitorowanie losów absolwentów szkół zawodowych” w 2020 r. Do kolejnej edycji nie była jednak zapraszana.

Struktura zmian kształcenia w zawodach została opisana w pkt 1 obszaru nr 1 - *Warunki do kształcenia zawodowego*.

Dla zawodów, w których kształciła Szkoła w województwie lubelskim, MEN⁴¹ prognozowało istotne bądź umiarkowane zapotrzebowanie na pracowników na rynku wojewódzkim. Spośród zawodów w poszczególnych latach szkolnych, kształcenie w Technikum odbywało się:

- w roku szkolnym 2019/2020 w zawodach technik: budownictwa, informatyk, robót wykończeniowych w budownictwie, budowy dróg, urządzeń i systemów energetyki odnawialnej, inżynierii sanitarnej, o istotnym zapotrzebowaniu w województwie lubelskim prognozowanym w 2019 r. oraz technik: geodeta i renowacji elementów architektury, na które zapotrzebowanie było umiarkowane;

⁴¹ Obwieszczenie Ministra Edukacji Narodowej/Ministra Edukacji i Nauki w sprawie prognozy zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy (Dziennik Urzędowy RP z: 22 marca 2019 r. - poz. 276; 24 stycznia 2020 r. - poz. 106; 27 stycznia 2021 r. - poz. 122; 28 stycznia 2022 r. - poz. 120; 20 stycznia 2023 r. - poz. 145).

- w roku szkolnym 2020/2021 w zawodach technik: budownictwa, geodeta, informatyk, robót wykończeniowych w budownictwie, renowacji elementów architektury, budowy dróg, urządzeń i systemów energetyki odnawialnej oraz inżynierii sanitarnej, o istotnym zapotrzebowaniu w województwie lubelskim prognozowanym w 2020 r.;
- w roku szkolnym 2021/2022 w zawodach technik: budownictwa, informatyk, budowy dróg, urządzeń i systemów energetyki odnawialnej, inżynierii sanitarnej, programista, o istotnym zapotrzebowaniu w województwie lubelskim prognozowanym w 2021 r. oraz technik: geodeta, robót wykończeniowych w budownictwie, renowacji elementów architektury, na które zapotrzebowanie było umiarkowane;
- w roku szkolnym 2022/2023 w zawodach technik: budownictwa, informatyk, robót wykończeniowych w budownictwie, budowy dróg, urządzeń i systemów energetyki odnawialnej, inżynierii sanitarnej, programista, o istotnym zapotrzebowaniu w województwie lubelskim prognozowanym w 2022 r. oraz technik: geodeta, renowacji elementów architektury, na które zapotrzebowanie było umiarkowane;
- w roku szkolnym 2023/2024 w zawodach technik: budownictwa, informatyk, robót wykończeniowych w budownictwie, budowy dróg, urządzeń i systemów energetyki odnawialnej, inżynierii sanitarnej, programista, technik aranżacji wnętrz, o istotnym zapotrzebowaniu w województwie lubelskim prognozowanym w 2023 r. oraz technik: geodeta, renowacji elementów architektury, na które zapotrzebowanie było umiarkowane.

(akta kontroli tom II str. 5-9, 30-70, 549-552)

2. W roku szkolnym 2022/2023, zgodnie z trybem wynikającym z art. 22a ustawy o systemie oświaty, zespoły nauczycieli złożyły wnioski o dopuszczenie poszczególnych programów nauczania z zakresu kształcenia zawodowego do Dyrektora Szkoły. Wnioski zawierały m.in.: nazwę zawodu, typ szkoły, wskazanie przedmiotów zawodowych, nazwę i autorów programu oraz oświadczenia o spełnianiu przez program treści nauczania zawartych w podstawie programowej i spójności z wymaganiami opisanymi w standardach wymagań egzaminacyjnych.

Badaniem kontrolnym objęto proces dopuszczenia programów nauczania przyjętych do stosowania w ramach wszystkich zawodów Technikum, w których utworzono pierwsze klasy⁴², tj.:

- technik budownictwa (symbol 311204),
- technik geodeta (symbol 311104),
- technik informatyk (symbol 351203),
- technik renowacji elementów architektury (symbol 311210),
- technik budowy dróg (symbol 311216),
- technik urządzeń i systemów energetyki odnawialnej (symbol 311930),
- technik inżynierii sanitarnej (symbol 311218),
- technik programista (symbol 351406).

Struktura programów nauczania każdego zawodu obejmowała m.in.: plan nauczania zawodu z podziałem na przedmioty, wstęp do programu z opisem zawodu, charakterystykę programu oraz założenia programowe, cele kierunkowe zawodu oraz programy nauczania do poszczególnych przedmiotów. Każdorazowo Dyrektor pod wnioskiem wskazywała swoją decyzję odnośnie dopuszczenia danego programu do użytku szkolnego oraz wpisania go do Szkolnego Zestawu Programów Nauczania pod kolejnym numerem porządkowym. Po uzyskaniu 31 sierpnia 2022 r.

⁴² W zawodzie technik robót wykończeniowych w budownictwie (symbol 311219) nie utworzono klasy pierwszej w roku szkolnym 2022/2023.

pozytywnej opinii Rady Pedagogicznej⁴³, Dyrektor dopuściła do stosowania szkolny zestaw programów nauczania dla ww. zawodów⁴⁴.

(akta kontroli tom II str. 10-29, 71-81, 121-127)

3. Realizację minimalnego wymiaru godzin określonego w ramowych planach nauczania i podstawie programowej kształcenia w zawodach zweryfikowano dla roku szkolnego 2022/2023. Badaniem kontrolnym objęto pięć zawodów Technikum (spośród ośmiu, w których utworzono pierwsze klasy), tj.:

- technik budownictwa,
- technik budowy dróg,
- technik geodeta,
- technik inżynierii sanitarnej,
- technik renowacji elementów architektury,

po jednym oddziale klasy pierwszej, w którym kształciła Szkoła w roku szkolnym 2022/2023.

Ramowe plany nauczania dla Technikum zawierały informacje odnośnie do ilości godzin kształcenia zawodowego praktycznego, jak i teoretycznego. We wskazanych zawodach zrealizowano liczbę godzin kształcenia zawodowego, dostosowaną do wymiaru godzin określonego w rozporządzeniu w sprawie ramowych planów nauczania⁴⁵, przewidzianego dla kształcenia zawodowego w Technikum⁴⁶.

(akta kontroli tom II str. 82-101)

4. W latach 2019-2023 (do 6 grudnia) w Technikum realizowano działania dotyczące doradztwa zawodowego. Każdorazowo opracowywano Program, uwzględniający wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego, zgodnie z § 4 ust. 1 i 4 rozporządzenia w sprawie doradztwa zawodowego⁴⁷. Program przedstawiano i przyjmowano do realizacji w terminie do 30 września, za wyjątkiem 2019 r., kiedy został przedstawiony na zebraniu Rady Pedagogicznej i przyjęty do stosowania 2 października. Dyrektor wyjaśniła, że opóźnienie wynikało z konieczności przełożenia zebrania Rady Pedagogicznej z 30 września na 2 października 2019 r., w związku z priorytetową dla Szkoły sprawą przyjęcia pięciu klas technikum z Zespołu Szkół Ekonomicznych im. A. i J. Vetterów w Lublinie, na czas trwania remontu w ich budynku. Organizacja przenosin wymagała licznych spotkań z władzami Lublina oraz dyrekcją tamtejszej szkoły.

Programy sporządzane były przez nauczyciela języka polskiego⁴⁸, który zgodnie z § 5 ust. 2 rozporządzenia w sprawie doradztwa zawodowego, realizował zadania z zakresu doradztwa zawodowego. Zawierały treści programowe oraz działania związane z realizacją doradztwa zawodowego, określone w § 2 pkt 6 oraz § 4 ust. 2 rozporządzenia w sprawie doradztwa zawodowego, w tym tematykę działań, metody i formy realizacji działań oraz liczbę godzin lekcyjnych w cyklu kształcenia, jakie przeznaczono na działania z zakresu doradztwa zawodowego, a także terminy i osoby odpowiedzialne za ich realizację. Każdorazowo sporządzano również sprawozdania oraz wydawano rekomendacje i formułowano wnioski.

⁴³ Protokół nr 1 z 31 sierpnia 2022 r.

⁴⁴ Zarządzenie nr 4/8/2022 Dyrektora Państwowych Szkół Budownictwa i Geodezji z 31 sierpnia 2022 r. w sprawie dopuszczenia szkolnego zestawu programów nauczania.

⁴⁵ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 kwietnia 2019 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół (Dz. U. z 2019 r. poz. 639). Dalej: rozporządzenie w sprawie ramowych planów nauczania.

⁴⁶ Kształcenie zawodowe w wymiarze 11 godzin tygodniowo dla klasy pierwszej.

⁴⁷ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz. U. z 2019 r. poz. 325). Dalej: rozporządzenie w sprawie doradztwa zawodowego.

⁴⁸ Nauczyciel systematycznie dokształcał się w zakresie doradztwa zawodowego. W latach 2020-2023 (do 6 grudnia) uczestniczył w dziewięciu szkoleniach.

Szczegółowym badaniem objęto realizację doradztwa zawodowego w roku szkolnym 2022/2023. W ramach podjętych działań opracowano diagnozę doradztwa zawodowego na podstawie badania ankietowego potrzeb rodziców klas pierwszych (170 rodziców uczniów Technikum). Pytania dotyczyły: form zajęć pomocnych w planowaniu kariery edukacyjno-zawodowej dziecka, oczekiwań wobec szkolnego doradcy zawodowego, gotowości opowiedzenia uczniom o specyfice zawodu rodzica. Wyniki badań wskazały, jako pomocne w planowaniu kariery: spotkania z pracodawcami, zajęcia z wychowawcą, wycieczki zawodoznawcze oraz zajęcia z doradcą zawodowym. Jako rekomendacje wskazano m.in.: uświadomienie rodziców podczas zebrań o roli, jaką spełniają w planowaniu kariery dzieci, czy zorganizowanie spotkań z przedstawicielami różnych zawodów. Opracowano również ankietę diagnostyczną badania potrzeb uczniów klas pierwszych (223 uczniów Technikum), której celem było określenie potrzeb uczniów w odniesieniu do doradztwa zawodowego. Pytania dotyczyły: zainteresowania informacjami edukacyjno-zawodowymi dotyczącymi zawodu, form zajęć uważanych za najbardziej pomocne w planowaniu własnej kariery, obszarów zajęć dotyczących planowania kariery, które uznają za najbardziej interesujące. Wyniki badań wskazały m.in. na potrzebę uzyskania informacji na temat zawodu, w którym będą się kształcić uczniowie, uczestnictwo w targach pracy, wycieczkach zawodoznawczych, czy chęci uczestnictwa w indywidualnych rozmowach z doradcą zawodowym.

W roku szkolnym 2022/2023 doradztwo zawodowe zrealizowano w wymiarze pięciu godzin lekcyjnych (dziesięć godzin w całym cyklu kształcenia, tj. pięć godzin w klasach pierwszych, pięć godzin w klasach czwartych). W ramach realizacji zajęć zorganizowano m.in.: wycieczki zawodoznawcze do instytucji i firm w celu poznania ciekawych zawodów, warsztaty dotyczące nowoczesnych technik pomiarowych stosowanych w geodezji, zwiedzanie uczelni oraz uczestnictwo w zajęciach przygotowanych przez te uczelnie (lekcje otwarte, sympozja, warsztaty). Rekomendacje zawarte w sprawozdaniu z realizacji Programu dotyczyły m.in.: zachęcania rodziców klas III i IV do korzystania z profesjonalnego określenia predyspozycji zawodowych dziecka przez szkolnego doradcę zawodowego lub doradcę z poradni; rozbudzania aspiracji i motywacji uczniów do uczestnictwa w kołach zainteresowań, fakultetach przygotowujących do matury; organizacji większej ilości wycieczek zawodoznawczych, dydaktycznych, promujących kierunkowy zawód oraz inne zawody na rynku pracy; w trakcie wszystkich lekcji podkreślanie przydatności poszczególnych umiejętności uczniów w sytuacjach życiowych, w nawiązaniu do przyszłego zawodu.

W latach szkolnych 2021/2022 oraz 2022/2023 dla uczniów zorganizowano 64 godziny zajęć specjalistycznych rozwijających kompetencje emocjonalno-społeczne.
(akta kontroli tom I str. 307-315, tom II str. 2-4, 102-289)

5. W okresie objętym kontrolą uczniom Technikum nie stworzono możliwości do nabycia dodatkowych uprawnień zawodowych w zakresie zawodów, w których kształciła Szkoła. Nie oferowano również możliwości zdobycia dodatkowych umiejętności zawodowych lub kwalifikacji rynkowych funkcjonujących w Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji, co opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

Dyrektor wyjaśniła m.in., że powodem braku zaoferowania przez Szkołę możliwości zdobycia dodatkowych umiejętności zawodowych, był brak zainteresowania pracodawców ofertami takich szkoleń, wynikający z deficytu pracowników, szczególnie w branży budowlanej. Od osób przyjmowanych do pracy nie wymagało się dokumentów potwierdzających posiadane umiejętności, co mogło oznaczać, że nie byli oni zainteresowani zdobyciem ich przez przyszłych pracowników.

(akta kontroli tom I str. 307-321, tom II str. 290)

6. Praktyczna nauka zawodu w Technikum, zgodnie z § 4 ust. 1 rozporządzenia w sprawie praktycznej nauki zawodu, została zorganizowana w formie praktyk zawodowych. Warunki odbywania praktyk zostały określone w przyjętym 1 września 2019 r. obowiązującym Regulaminie praktyk zawodowych dla Szkoły. Badaniem kontrolnym objęto organizację praktycznej nauki zawodu w roku szkolnym 2022/2023, gdzie praktyki dla klas trzecich i czwartych w I semestrze zorganizowano w zawodach: technik budownictwa, technik geodeta, technik informatyk, technik urządzeń i systemów energetyki odnawialnej. W II semestrze natomiast w zawodach: technik budownictwa, technik urządzeń i systemów energetyki odnawialnej, technik robót wykończeniowych, technik renowacji elementów architektury, technik geodeta i technik informatyk.

Uczniowie nie odbywali stażu w rzeczywistych warunkach pracy (tzw. stażu uczniowskiego). Jak wyjaśniła Dyrektor, w latach 2019-2023 w Technikum nie było zgłoszeń od uczniów dotyczących chęci odbycia stażu pomimo, że uczniowie byli zapoznawani z przepisami obowiązującymi w tym zakresie. Podkreślano również, że czas stażu zaliczany jest do okresu zatrudnienia. Jako powód uczniowie wskazywali m.in. na: brak czasu, miejsce zamieszkania poza Lublinem, konieczność odbywania stażu w dni wolne, brak zainteresowania ze strony pracodawców, brak poparcia ze strony rodziców. Dyrektor zauważyła, że wpływ na brak zainteresowania stażami mógł mieć okres pandemii COVID-19.

Na podstawie 152 zawartych w roku szkolnym 2022/2023 umów (100%) stwierdzono, że umowy z podmiotem przyjmującym uczniów na praktyki zawodowe, każdorazowo zawierane były przez Dyrektora Szkoły. Określono w nich elementy wskazane w § 7 ust. 3 rozporządzenia w sprawie praktycznej nauki zawodu. Praktyki prowadzone były dla indywidualnych uczniów oraz dla grup (łącznie dla 266 uczniów), przy założeniu, że opiekun zajmuje się jednym do pięciu uczniów oraz każdorazowo w wymiarze 7 godzin na dobę (140 godz. łącznie). W umowie uregulowano również kwestię ponoszenia przez Szkołę kosztów za naukę⁴⁹. Noty księgowo o refundację dodatku szkoleniowego zostały złożone jedynie przez 18 pracodawców. Z tego tytułu w roku szkolnym 2022/2023 Szkoła poniosła koszt 12 985,12 zł. Jak wyjaśnił kierownik warsztatów szkolnych i szkolenia praktycznego, o refundację mogło wystąpić 135 pracodawców. Dwóch świadomie zrezygnowało z refundacji kosztów na etapie rozpoczęcia współpracy, pozostali nie złożyli noty księgowej w terminie określonym w umowie.

W ramach nadzoru realizacji programu praktycznej nauki zawodu w roku szkolnym 2022/2023 przez uczniów skierowanych na praktyki do pracodawców, przeprowadzono 13 kontroli na miejscu u pracodawców. Jak wyjaśnił Kierownik warsztatów szkolnych i szkolenia praktycznego, w pozostałych przypadkach nadzór sprawowano w formie telefonicznych rozmów z pracodawcą (ok. 70% pracodawców), polegających na omówieniu realizacji programu, opinii o praktykancie, jego frekwencji, a także kontroli dzienników praktyk uczniów oraz protokołów po zakończeniu praktyk, w których pracodawca potwierdzał liczbę przepracowanych godzin (dni), wystawiał opinię oraz ocenę z praktyk.

W zakresie organizacji zajęć praktycznej nauki zawodu w Szkole w trakcie pandemii COVID-19, Dyrektor wyjaśniła m.in., że było to dla Szkoły ogromnym wyzwaniem, zwłaszcza w sytuacji nagłej konieczności przestawienia się z nauki w trybie stacjonarnym na tryb zdalny. W okresie od marca 2020 r. do końca zajęć w czerwcu 2020 r. praktyczna nauka zawodu odbywała się w trybie zdalnym. Konieczność zmiany trybu nauki wymusiła na nauczycielach przedmiotów zawodowych

⁴⁹ Szkoła zobowiązała się do refundacji pracodawcy kosztu dodatku szkoleniowego dla opiekuna praktyk, tj. 10% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw, włącznie z wypłatami z zysku, w czwartym kwartale roku poprzedniego.

wyodrębnienie z podstaw programu nauczania tylko tych efektów kształcenia, które były możliwe do realizacji dotychczas dostępnymi metodami. Zaznaczyła jednocześnie, że nawet w trakcie chwilowych możliwości nauki stacjonarnej, praktyczna nauka zawodu w okresie COVID-19, borykała się z ogromnymi problemami z powodu ograniczeń ilości osób w grupach. Wiązało się to również z potrzebą modyfikacji tygodniowych planów lekcji, zwiększenia liczby grup lub ograniczenia w niektórych terminach wymiaru godzin tych zajęć. Dodatkowym utrudnieniem dla uczniów oraz niektórych nauczycieli dojeżdżających, było również w niektórych okresach prowadzenie zajęć teoretycznych zdalnie, a praktycznych stacjonarnie, tj. pogodzenie ich odbywania stacjonarnego w szkole i powrót do domu na zajęcia zdalne w krótkim czasie i w dużej odległości (20-30 km). Problemem był również brak sprzętu komputerowego, w tym szczególnie kamerek. Jak zauważyła Dyrektor, powrót młodzieży do Szkoły wykazał ogromne zmiany nawyków związanych z uczeniem się oraz problemy z kondycją psychiczną.

W okresie objętym kontrolą uczniowie w Technikum ubezpieczani byli jedynie przez Radę Rodziców ze środków wpłaconych przez rodziców lub uczniów w ramach dobrowolnego ubezpieczenia. W okresie lat szkolnych 2022/2023 oraz 2023/2024 132 uczniów, jak wyjaśniła Dyrektor, zostało ubezpieczonych przez rodziców lub samodzielnie (nie skorzystali oni z opcji przystąpienia do ubezpieczenia wybranego przez Radę Rodziców). Zgodnie jednak z § 8 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia w sprawie praktycznej nauki zawodu, ubezpieczenie od następstw nieszczęśliwych wypadków (dalej: NNW) dla wszystkich uczniów skierowanych na praktyczną naukę zawodu było obowiązkiem Szkoły, którego nie zrealizowano w odniesieniu do 1303 uczniów, co opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

Zastępca Prezydenta ds. Inwestycji i Rozwoju UM wskazał m.in., że część oświatowa subwencji ogólnej stanowi jedno ze źródeł finansowania zadań oświatowych, obok dotacji celowych i dochodów własnych jednostek samorządu terytorialnego. Naliczona dla Miasta Lublin część oświatowa subwencji ogólnej w 2022 r. wyniosła 552 170 870 zł, zaś wydatki Miasta Lublin na realizację wszystkich zadań oświatowych wyniosły 1 033 645 889 zł, w tym kwotę 422 516 058 zł stanowiły środki własne Miasta Lublin. Oznacza to, iż udział Miasta Lublin we wszystkich wydatkach przeznaczonych na realizację zadań oświatowych stanowił 40,88%.

(akta kontroli tom I str. 215-217, tom II str. 2-4, 291- 453, 542-544, 561-570, 583-605)

7. W okresie objętym kontrolą poziom zdawalności egzaminów w Technikum wynosił odpowiednio:

- od 80% w zawodzie technik urządzeń i systemów energetyki odnawialnej, do 96% w zawodach technik budownictwa i technik informatyk oraz 97% w zawodzie technik geodeta w roku szkolnym 2019/2020 (sesja zimowa); w kraju wyniki w odniesieniu do wskazanych zawodów kształtowały się na poziomie od 56% do 53% i 73% oraz 84% w zawodzie technik geodeta;
- od 63% w zawodzie technik informatyk do 100% w zawodzie technik renowacji elementów architektury, w roku szkolnym 2020/2021 (sesja zimowa); w kraju wyniki w odniesieniu do wskazanych zawodów kształtowały się na poziomie od 63% do 94%;
- od 50% w zawodzie technik urządzeń i systemów energetyki odnawialnej oraz technik inżynierii sanitarnej, do 100% w zawodzie technik informatyk, w roku szkolnym 2021/2022 (sesja zimowa); w kraju wyniki w odniesieniu do wskazanych zawodów kształtowały się na poziomie od 52% i 70,5% do 58%;
- od 37,5% w zawodzie technik robót wykończeniowych w budownictwie do 96,7% w zawodzie technik geodeta, w roku szkolnym 2022/2023 (sesja zimowa);

w kraju wyniki w odniesieniu do wskazanych zawodów kształtowały się na poziomie od 55% do 73%.

W Technikum analizy zdawalności egzaminów prowadzone były przez Zespół Nauczycieli Kształcenia Zawodowego (dalej: Zespół) i dokumentowane w Księdze Protokołów Rady Pedagogicznej.

Jak wskazała Wicedyrektor, wyniki egzaminów zawodowych poddawane były szczególnej analizie w zakresie zawodów, w których uczniowie osiągnęli najniższe wyniki. Zebrany materiał, analizowany przez Zespół stanowił podstawę do opracowania planu naprawczego, stanowiącego zestaw zadań i form do dalszej pracy z uczniami. W latach 2019-2023 w celu poprawy skuteczności kształcenia dla uczniów w zawodach, które wypadły najgorzej wdrażano: zajęcia pozalekcyjne, obowiązkowe egzaminy próbne, czy zwiększono ilości godzin ćwiczeń z arkuszami egzaminacyjnymi. W ramach kół zawodowych wprowadzana była tzw. pomoc koleżeńska dla wszystkich uczniów. Na platformie internetowej koło budowlane umieszczało materiały do powtórek, zadania i arkusze egzaminacyjne. Uczniowie mogli je pobierać i zamieszczać swoje.

W poszczególnych latach szkolnych egzaminy zawodowe przeprowadzano w kwalifikacjach odpowiednio:

- 2019/2020 (sesja zimowa) technik: budownictwa, geodeta, urządzeń i systemów energetyki odnawialnej, renowacji elementów architektury, informatyk;
- 2020/2021 (sesja zimowa) technik: budownictwa, geodeta, urządzeń i systemów energetyki odnawialnej, inżynierii sanitarnej, renowacji elementów architektury, informatyk;
- 2021/2022 (sesja zimowa) technik: budownictwa, geodeta, robót wykończeniowych w budownictwie, urządzeń i systemów energetyki odnawialnej, inżynierii sanitarnej, informatyk, renowacji elementów architektury;
- 2022/2023 (sesja zimowa) technik: budownictwa, geodeta, robót wykończeniowych w budownictwie, urządzeń i systemów energetyki odnawialnej, budowy dróg, renowacji elementów architektury, informatyk.

Do egzaminu zawodowego w ww. latach przystąpiło odpowiednio: 150, 136, 93, 137 uczniów Technikum. Dyplom zawodowy otrzymało odpowiednio: 134, 108, 80, 99 uczniów Technikum. Egzaminu zawodowego nie zdało odpowiednio⁵⁰: 16, 28, 13, 38 uczniów. Do egzaminu maturalnego przystąpiło odpowiednio: 140 uczniów (zdało 117), 129 uczniów (zdało 114), 84 uczniów (zdało 71), 120 uczniów (zdało 115).

Jak wyjaśniła Wicedyrektor, po sesji egzaminacyjnej i ogłoszeniu wyników, Zespół dokonywał analizy zdawalności egzaminów na podstawie danych opracowanych przez Okręgową i Centralną Komisję Egzaminacyjną. Wnioski wynikające z analiz w latach 2019-2023 dotyczyły m.in. zawodu geodety, który niezmiennie najlepiej radził sobie z egzaminami. Wskazywano również, że wyniki egzaminu praktycznego, którego efektem końcowym było wykonanie, były wyższe od egzaminu praktycznego przy komputerze. Stwierdzono również, że na tle województwa i Polski zdawalność uczniów Technikum nie odbiegała znacząco, a często była wyższa. Jednocześnie zauważono, że znaczne pogorszenie wyników egzaminu w sesji zimowej 2023 r. w zawodzie informatyk, było związane z wcześniejszym nauczaniem zdalnym wymuszonym pandemią COVID-19.

(akta kontroli tom II str. 454-528, 553-560)

8. W okresie objętym kontrolą Technikum kształciło w dwóch nowych zawodach, do których w 2021 r. oraz w 2023 r. pozyskało pozytywną opinię Wojewódzkiej Rady Rynku Pracy w Lublinie (dalej: WRRP) o zasadności kształcenia w danym zawodzie

⁵⁰ Biorąc pod uwagę różnicę pomiędzy liczbą uczniów, którzy przystąpili do egzaminu a liczbą uczniów, którzy otrzymali dyplom.

zgodnie z potrzebami rynku pracy⁵¹, o której mowa w art. 22 ust. 5 pkt 5 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy⁵².

Jednocześnie w 2022 r. (9 grudnia) Szkoła wystąpiła i uzyskała pozytywne opinie do pozostałych zawodów, w których dotychczas kształciła uczniów, tj. technik: budownictwa, geodeta, informatyk, robót wykończeniowych w budownictwie, renowacji elementów architektury, budowy dróg, urządzeń i systemów energetyki odnawialnej oraz inżynierii sanitarnej. Wicedyrektor wyjaśniła m.in., że wymóg taki został nałożony przez Organ Prowadzący, dlatego Szkoła złożyła stosowne wnioski.

Zastępca Prezydenta ds. Inwestycji i Rozwoju wskazał m.in., że szkoły zawodowe prowadzone przez Miasto Lublin były informowane na bieżąco o konieczności pozyskania opinii WRRP w sprawie zasadności kształcenia w nowo planowanych zawodach. W odniesieniu do opinii o zasadności kształcenia w dotychczasowych zawodach, którą należało pozyskać do 31 sierpnia 2023 r., stosowna informacja została przekazana dyrektorom szkół zawodowych podczas zebrania w siedzibie Wydziału Oświaty i Wychowania dnia 12 października 2022 r.

Organ Prowadzący zaakceptował (ustalił) zawody, w których kształciła Szkoła w okresie objętym kontrolą, zgodnie z art. 68 ust. 7 ustawy Prawo oświatowe.

W latach 2019-2023 Technikum współpracowało odpowiednio z:

- 11, 14, 22, 21, 17 instytucjami (organizacjami, uczelniami), w zakresie realizacji praktyk zawodowych dla odpowiednio: 221, 330, 329, 266, 157 uczniów;
- 132, 169, 200, 152, 93 przedsiębiorcami. W ramach współpracy przedsiębiorcy m.in. sponsorowali olimpiady (budowlane i geodezyjne), wycieczki zawodowe do pracodawców, zajęcia prowadzone w szkole, czy udostępniali materiały firmowe online.

Klas patronackich nie utworzono. Uczniowie brali udział w stażach zawodowych współfinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 - w ramach projektu „Fachowcy jutra”. W roku szkolnym 2020/2021 uczestniczyło w nich 26 uczniów, natomiast w roku 2021/2022 – 36 uczniów.

W odniesieniu do współpracy z przedstawicielami podmiotów w ramach prac Rady Pedagogicznej, Dyrektor wyjaśniła m.in., że przy udziale pracodawców prowadzone było jedynie kształcenie praktyczne w formie praktyk zawodowych. Program praktyk opracowywany był przez Szkołę zgodnie z podstawą programową. Uwagi pracodawców zbierane były na bieżąco przez Kierownika szkolenia praktycznego w ramach współpracy. Natomiast w ramach podpisanych umów o współpracy, przedstawiciele pracodawców mogli przekazywać swoje wnioski i uwagi dotyczące zakresu programów nauczania i nauczanych zawodów (wypełniali również ankiety). W okresie pandemii COVID-19 bezpośrednie uczestnictwo pracodawców w zebraniach Rady Pedagogicznej nie było możliwe. W pozostałych latach było natomiast utrudnione z powodu braku w firmach osób przeszkolonych i wytypowanych do kontaktu ze szkołami. Dodała, że forma uczestnictwa przedstawicieli pracodawców w zebraniach Rady Pedagogicznej w obecnym czasie przeobraziła się w inne, bardziej przystępne i korzystniejsze rodzaje spotkań oraz wymiany doświadczeń i wniosków.

(akta kontroli tom II str. 406-450, 529-548, 561-582)

⁵¹ W 2021 r. (26 marca) uzyskano pozytywną opinię dla nowego zawodu technik programista, wprowadzonego do nauczania w roku szkolnym 2021/2022 – uchwała nr XVI/483/2021 oraz w 2023 r. (23 marca) dla zawodu technik aranżacji wnętrz, wprowadzonego do nauczania w roku szkolnym 2023/2024 – uchwała nr VII/786/2023, na okres pięciu lat.

⁵² Dz. U. 2023 poz. 735, ze zm. (dalej: ustawa o promocji zatrudnienia).

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności Technikum w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1) W latach 2019-2023 (do 6 grudnia) uczniom Technikum nie stworzono możliwości nabycia dodatkowych uprawnień lub umiejętności zawodowych, albo kwalifikacji rynkowych funkcjonujących w Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji, co było działaniem nierzetelnym, ograniczającym możliwości konkurowania uczniów na rynku pracy.

Dyrektor wyjaśniła, że według nowych szkolnych planów nauczania dla Technikum (pięcioletniego), możliwość zdobycia dodatkowych umiejętności zawodowych w ramach tzw. „DUZ”, zaplanowano w klasach ostatnich (piątych). Ich realizacja nastąpi więc od roku szkolnego 2025/2026. Corocznie wszystkie piąte klasy będą miały możliwość zdobycia dodatkowych umiejętności zawodowych. Jednocześnie wskazała, że w okresie wcześniejszym Technikum nie oferowało uczniom przygotowania do nabycia dodatkowych uprawnień zawodowych, co uzasadniła brakiem fachowców – nauczycieli przedmiotów zawodowych lub przedstawicieli pracodawców z odpowiednimi uprawnieniami.

NIK zauważyła, że w Szkole oferującej kształcenie w ośmiu zawodach w latach szkolnych 2019/2020 i 2020/2021, umożliwienie nabycia dodatkowych umiejętności zawodowych klasom piątym dopiero od roku szkolnego 2025/2026, wskazuje na brak stworzenia takiej możliwości dla uczniów, którzy rozpoczęli naukę przed rokiem szkolnym 2021/2022 i w okresie lat 2019-2023 ją zakończyli lub zakończą ją do końca czerwca 2024. Jednocześnie należy zauważyć, że oferowanie nabycia dodatkowych umiejętności dla uczniów, mogłoby wpłynąć na podniesienie jakości kształcenia w poszczególnych zawodach oraz rozwój i promocję samej Szkoły.

(akta kontroli tom I str. 307-315, tom II str. 290)

2) Szkoła nie zapewniła ubezpieczenia od NNW dla uczniów Technikum skierowanych na praktyczną naukę zawodu w latach szkolnych 2019/2020 do 2023/2024 (wg stanu na listopad 2023 r.) pomimo, że zgodnie z § 8 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia w sprawie praktycznej nauki zawodu, Szkoła kierująca uczniom na praktyczną naukę zawodu, zapewnia ubezpieczenie uczniów od następstw nieszczęśliwych wypadków. Dotyczyło to 1303 uczniów.

Dyrektor wyjaśniła, że młodzież szkolna ubezpieczała się dobrowolnie i indywidualnie, zgodnie z zaleceniami MEN wynikającymi z ustawy Prawo oświatowe. Szkoła dała uczniom możliwość ubezpieczenia się w wybranej przez Radę Rodziców formie. Z możliwości tej skorzystało ok. 40% uczniów, zaś rodzice pozostałych uczniów oświadczyli, że sami ubezpieczyli swoje dzieci. Oświadczyła, że wszyscy uczniowie odbywający praktykę w roku szkolnym 2022/2023 zostali objęci ubezpieczeniem, w Szkole nie zachowano jednak oświadczeń rodziców o ubezpieczeniu swoich dzieci. Następnie wskazała, że brak ubezpieczenia uczniów przez Radę Rodziców dotyczył 18 uczniów skierowanych na praktyki w roku szkolnym 2022/2023 oraz 114 uczniów w roku szkolnym 2023/2024. Powołując się na przepisy RODO, Dyrektor wyjaśniła, że oświadczenia lub polisy były przedkładane jedynie do wglądu.

Dyrektor wskazała, że w kolejnych okresach, jako Szkoła, planuje wykupować grupową polisę od NNW dla uczniów odbywających praktyki, na czas ich trwania. Dodała także, że wystąpi do Organu Prowadzącego o interpretację przepisu dotyczącego ubezpieczenia uczniów.

Wicekurator Oświaty wskazał, że w kwestii dotyczącej ubezpieczenia od NNW uczniów zgodnie z § 8 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia w sprawie praktycznej nauki zawodu, to na szkole kierującej uczniom na praktyczną naukę zawodu ciąży obowiązek zapewnienia tego ubezpieczenia. Natomiast zgodnie z treścią art. 10 ust

1 pkt 1 ustawy Prawo oświatowe, organ prowadzący szkołę odpowiada za jej działalność i do jego zadań należy w szczególności zapewnienie warunków działania szkoły lub placówki, w tym bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, wychowania i opieki. Poza tym na podstawie art. 7 ust. 2 pkt 6 ustawy KN, dyrektor szkoły odpowiedzialny jest w szczególności za zapewnienie bezpieczeństwa uczniom i nauczycielom w czasie zajęć organizowanych przez szkołę. Wicekurator Oświaty dodał, że na spotkaniach Lubelskiego Kuratora Oświaty z dyrektorami szkół przekazane były informacje dotyczące ubezpieczenia od NNW dzieci i młodzieży szkolnej, które jest dobrowolnym ubezpieczeniem i może być zawarte wyłącznie z woli rodziców, nie dotyczy to jednak sytuacji, gdy uczeń jest kierowany przez szkołę do odbywania praktycznej nauki zawodu. Nie było uzgodnień Kuratorium Oświaty z MEN dotyczących innego sposobu postępowania tj. odstąpienia przez szkołę od zastosowania się do zapisu § 8 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia w sprawie praktycznej nauki zawodu.

Zgodnie z wyjaśnieniem Dyrektora Departamentu Strategii, Kwalifikacji i Kształcenia Zawodowego Ministerstwa Edukacji i Nauki⁵³ z 28 listopada 2023 r., Szkoła kierująca uczniów na praktyczną naukę zawodu (zajęcia praktyczne lub praktyki zawodowe), zgodnie z § 8 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia w sprawie praktycznej nauki zawodu, ma obowiązek zapewnić ubezpieczenie uczniów od NNW. Innymi słowy uczeń nie przystępuje do NNW, ale jest nim objęty. Dodał również, iż biorąc pod uwagę, że zapewnienie ubezpieczenia od NNW uczniom kierowanym na praktyczną naukę zawodu jest obowiązkiem Szkoły, należy przyjąć, że w przypadku braku możliwości sfinansowania tego działania z innych źródeł (np. z dochodów własnych), ubezpieczenie to powinno być finansowane z subwencji oświatowej.

NIK zauważa, że zgodnie z treścią art. 10 ust 1 pkt 1 ustawy Prawo oświatowe, organ prowadzący szkołę odpowiada za jej działalność i do jego zadań należy w szczególności zapewnienie warunków działania szkoły lub placówki, w tym bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, wychowania i opieki. Do takiego obowiązku zaliczyć również należy realizację obowiązku wynikającego z § 8 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia w sprawie praktycznej nauki zawodu.

(akta kontroli tom I str. 215-217, tom II str. 2-4, 291- 453, 542-544, 561-570, 583-605)

OCENA CZĄSTKOWA

W Technikum podejmowano działania w celu dostosowania oferty do potrzeb rynku pracy. Kierunki, w których kształcono każdorazowo wpisywały się w istotne lub umiarkowane zapotrzebowanie wskazywane przez MEN. W roku szkolnym 2022/2023 zgodnie z art. 22a ustawy o systemie oświaty opracowano i przyjęto szkolne programy nauczania. W oddziałach klas pierwszych objętych badaniem realizowano wymiar godzin wskazany w ramowych planach nauczania. Program doradztwa zawodowego został opracowany zgodnie z § 4 ust. 1 i 4 rozporządzenia w sprawie doradztwa zawodowego i był rzetelnie realizowany w całym okresie objętym kontrolą. Tylko w jednym przypadku został przedstawiony i zatwierdzony z opóźnieniem dwóch dni. Szkoła rzetelnie prowadziła analizy zdawalności egzaminów zawodowych i współpracowała aktywnie z podmiotami zewnętrznymi, głównie w zakresie realizacji praktyk zawodowych. W całym okresie objętym kontrolą w Technikum nie oferowano uczniom przygotowania do nabycia co najmniej dodatkowych umiejętności zawodowych. Praktyczną naukę zawodu organizowano zgodnie z przepisami ustawy Prawo oświatowe, jednak nie zapewniono ubezpieczenia od NNW 1303 uczniów odbywających praktyki zawodowe w latach objętych kontrolą, co było niezgodne z rozporządzeniem w sprawie praktycznej nauki zawodu.

⁵³ Dalej: MEiN.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Podjęcie działań zmierzających do ogrodzenia terenu Szkoły.
2. Kierowanie zatrudnionych pracowników na szkolenia okresowe BHP w terminach określonych w § 15 ust. 4 rozporządzenia MGIP w sprawie szkolenia BHP.
3. Każdorazowe ubezpieczanie przez Szkołę uczniów kierowanych na praktyki zawodowe, zgodnie z obowiązkiem wynikającym z § 8 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia w sprawie praktycznej nauki zawodu.

W związku z podjęciem w trakcie kontroli NIK działań mających na celu usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości nr 1-3 w obszarze nr 1 - *Warunki do kształcenia zawodowego* oraz ujęciem w szkolnych planach nauczania możliwości zdobycia dodatkowych umiejętności zawodowych dla uczniów piątych klas od roku szkolnego 2025/2026, NIK odstępuje od formułowania wniosków pokontrolnych w tym zakresie.

Uwagi

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Lublinie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek poinformowania
NIK o sposobie wykonania
wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Lublin, dnia 8 grudnia 2023 r.

Kontrolerzy:

Monika Tomaszewska
Doradca ekonomiczny
/podpisano elektronicznie/

p.o. Dyrektor
Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
w Lublinie

Edward Szempruch
/podpisano elektronicznie/

Katarzyna Zglińska
Główny specjalista kontroli państwowej
/podpisano elektronicznie/